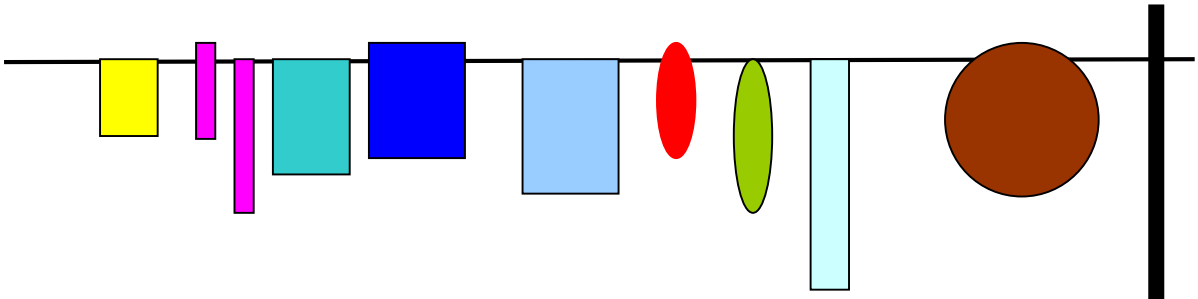

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maondblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplaoge: 1038 e-adressen
4de jaorgaank, nommer 11
Daotum: 1 november 2009

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0911

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelike maeker.
De redaktie/uutgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag alliend zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoold van disse maond:

- Van de redaktie 3
- Literêr Sirkwy 4
- Musical Elfstedetocht: It sil heve 4
- Wussen jim dat 5
- Parseberjochten 6
- Ik geleuf et, ikke niet 7
- Alliendgaonden (11) 8
- 1.000.000 x NBV 8
- Kursus Stellingwarfs (extra 3) 9
- Nedersaksisch waor et kan (10) 10
- Volksverhaelen (6) 11
- De Diereriem 15
- Rent a carpenter 16
- De Brille 17
- Golfkollum (11) 18
- Lakker 18
- Van Sammie 19
- Boerenbedrog 20
- De lege plekke 21
- Zo kan et ook 22
- Gebakken peren 23
- De tied zal 't leern 24
- Sport 24
- Et pattien naor de Lende 25
- Olde Kanne 28
- Marsman gedichte-wedstried 29
- Taeltuun 36
- Rilke (22) 37
- De Stellingwarver Biebel 38
- Stelling van de maond 39

Dat de veurzitter van de SONT, oold-borgemeister Arend ten Oever, zoe'n dag wat mit Bloemhoff optrekt dan is daor niks tegen vanzels. Mar as diezelde veurzitter Arend ten Oever niet de muuite nemt om oons - die toch ok 'lid' van de SONT binnen - even fesoenlik dag te zeggen op et symposium in Eanske, dan geft dat te daenken…

Van de redaktie

Oflopen vri'jdag (30/10/2009)weren we te gaaste in de Saxion Hogeschoele van Enschede. D'r wodde - dochten we - een symposion holen angaonde de staotusverhoging van et Nedersaksisch dat in de toekomst altemet onder diel III van et Handvest Europese Minderheidstalen valen zal. We hadden al es om oons hennekeken waor et 'herendrinkgelag' en die 'speciaole' vrouwluden wel weren, mar konnen ze niet geweer wodden. Laeter bleek et gewoon een symposium te wezen. Pattie weren veur de statusverhoging mar d'r weren ok een peer poer op tegen. Tael is emosie en je uutdrokken in een dialekt is niks mis mit, he'k begrepen. Mar as dat diel III d'r wel kommen zal is nog mar de vraoge. Direkteur dr. H. Bennis van et Meertensinstituut is tegen die verhoging van de staotus en zoe'niene het wel een dikke vinger in de pap as adviseur naor de poletiek toe. In hoevere de poletiek hier in mitgaon zal is neffens mi'j een wippel zaekien en et zal me gien ni'jdoen dat zoks niet deurgaot zoas goenens et veur et benul hebben. "*Language is a dialect with a gun and an army*", zee iene en 't zal dan ok nog een hiele stried wodden.

Een mooie bi'jkomstighied naotied was wel de uutrikking van de biebel in et Twents. Perfester dr. Anne van der Meiden en zien naokiekers kun d'r groots op wezen dat die vertaeling eindelik klaor is. Zien motto op de boekelegger was dan ok:

'n BIEBEL VERTALEN…. IS 'n KARWEI VAN BETAANSIE
'n BIEBEL LOSDOON ….. IS NEN WIEZEN DOAD
'n BIEBEL LEAZEN…….. IS 'n VERNEMSTIG WEARK
NOAR EEN BIEBEL LEAVEN….. DAT GEET D'R MIT STRIEKEN

Wel zeker is dawwe d'r niet an ontkommen dat de AOW stapsgewieze naor 67 jaor gaot. In 1957 doe et invoerd wodde gongen ze d'r van uut dat een AOW-er gemiddeld 15 jaor van zoe'n uukering genieten kon. De levensverwaachting blift oplopen, gelokkig mar, mar de AOW en oonze pensioenen moeten daor wel tegen bestaand wezen. Et volk wodt de hieltied griezer en de beroepsbevolking zal mit een protte ofnemen. Dat hoolt automaotisch in dat d'r meer verzorging kommen moet en meer (ooldere) meensken die as die centen opbrengen moeten. Oolde Drees was d'r zels ok niet vies van om tot op hoge leeftied deur te warken.

Stichting *Reprorecht* int de vergoedings veur et kopiëren uut auteursrechtelijk bescharmd materiaol en verpat die over schrievers en uutgevers. Op een gegeven mement kriej' zomar een anslag en ie moe'n zels bewiezen daj' zoks niet doen. Mien auto kan makkelik 200 km in et ure rieden. Krieg ik now ok een boete in et veuruut? Rere bedaenkers, die baentiesmannen daor in De Haag. Et hiele leven is toch ofkieken en naodoen.

Bankiers bin op niet vule aanders uut as bonussen en graaien naor aandermaans geld en ze vergeten de klaanten waor as et geld uutaendelik wegkomt. Dirk is now de kop van jut en een goeie les veur de toekomst.

In disse Liende een tal gedichten naor veurbield van Hendrik Marsman an de haand van et idee van Nicolette Hartong. De instuurders hebben flink heur best daon en jim kun de uutslag veerderop in disse Liende geweer wodden. Ok weer de gebrukelike rebrieken en inzunnen wark in disse Liende. Now wee'we eindelik ok waor as de gebakken peren wegkommen.
Een protte leesplezier…

Fdv

Literêr Sirkwy…

Et (Friese) **'Literêr Sirkwy'** van 'It Skriuwers Boun' gaot dit seizoen ok weer rond in de perveensie. Et eerste rontien het west. Dissend kommen nog:

op : **15 november 2009 om 15:00 ure**
in : Fries Scheepvaartmuseum te Sneek
mit : Marije Roorda, Job Degenaar, Hein Jaap Hilarides, Jelle Zwart, Yva Hokwerda, Henk van der Veer en Teije Idzardi
meziek : Piter Wilkens
intree : 2,50 *(incl. museum)*

op : **28 jannewaori 2010 om 20:00 ure**
in : Binnenplak Museum Joure te Joure
mit : Ytsje Hettinga, Hidde Boersma, Jabik Veenbaas, Heidi, Piet Bult, Roely Bakker en Ruurtsje de Haan
meziek: Wiebe Kaspers
intree : 3,50 *(incl. museum)*

op : **21 feberwaori 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Belvedère in Heerenveen
mit : Janneke Spoelstra, Neeltsje Bonnema, Edwin de Groot, Elske Kampen, Melvin van Eldik, Pier Boorsma en Anne Feddema
meziek: Jaap Louwes
intree : 5,00 *(incl. museum)*

op : **28 meert 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Smallingerland in Drachten
mit : Arjen Hut, Piter Boersma, Meintsje Brouwer, Jan Kleefstra, Yttje Cnossen, Yva Hokwerda en Edwin de Groot
meziek: Gurbe Douwstra
intree : 2,00 *(incl. museum)*

*) Op De Jouwer zullen **Piet Bult** en **Roely Bakker** veurdregen uut eigen wark, mar dan in et Stellingwarfs vanzels.

Musical Elfstedetocht: It sil heve...

Daotums van de volgende uutvoerings:

6 november in Dok 18 te Dokkum
21 november in de Klameare te Workum
4 december in de Harmonie te Liwwadden

Et begint iedere aovend om 20:00 ure.
Veur meer infermaosie: www.it-sil-heve.nl

Jan Peereboom

Wussen jim dat…

- Een Duutse vrachtautosjefeur lestdaegs onder et rieden doende was mit spannende meenselike dingen. Daordeur reed hi'j mit de vrachtauto van zien baos in de sloot. Hi'j was hierdeur de macht over et stuur hielemaole kwietraekt en zien baene ok.

- Belgische baankrovers zovule dynamiet bruukten bi'j heur wark, dat ze onder et puun bedobbet raekten. Ze mossen et daordeur mit de dood bekopen.

- Andries Knevel bi'jtieden interessaante gaasten in zien t.v.-pergramme 'Et elfde uur' het. Onderlest was Jan Marijnissen in debat mit Bisschop Eyk. Bisschop Eyk zol Jan Marijnissen overtugen van et bestaon van God, mar dat lokte hem niet. Et wodde een welles nietes spullegien tussen die twieje.

- De klimaotveraandering op eerde roegweg 50 miljoen jaor leden al beston. Et eerdbollegien was daorveur kokend hiete, dus zonder ieskappen. Et klimaot veraanderde deur de tieden almar deur. D'r is een protte leven uut votkommen van alderhaande soorten en maoten. D'r bin ok soorten bi'j die mekeer geweldig tegenwarken.

- Huusdokters onderwiels ok op zelsverdedigingskursus gaon. As d'r dan een patiënt komt mit een agressieve kwaole, dan kunnen ze de klappen ontwieken.

- Dat Dirk Scheringa now ondervient dat hoge bomen een protte wiend vangen.

- Een bekeuring veur wildpissen al gauw honderd euro kosten kan. D'r is now een of te sluten mitneem-pisflesse te koop. Zowel veur manluden as vrouwluden. Et medel veur de vrouwluden het de ingaank al wat groter as die veur manluden. Ze gellen 6,50 euro et stok.

- Diegene die an de touwgies trekken meugen in oons laantien bi'jtieden eigenaorig doende binnen: Militairen naor Uruzgan sturen en daor weinig bereiken, mar wel een protte verdriet veroorzaekt hebben. Now hebben ze besleuten om de meensken tot 67 jaor deur warken te laoten. Wat baos of instelling wil zokke oolden nog an 't wark hebben ?

- D'r nogal aorig wat van die leidinggevenden binnen die botter op 't heufd hebben. Zovule, daj' bi'jtieden heur heufd niet iens meer zien kunnen.

- De wereldleiders d'r now de hieltied vaeker aachter kommen dat meneer Karzai van Afghanistan niet zoe'n beste is. Hi'j het mit de verkiezings daor allemachtig fraudeerd. Ze moe'n daor now opni'j weer naor de stembusse. Dommiet dot nog blieken dat de Taliban d'r mit de meerste stemmen vandeurgaot.

Henk de Vries

Parseberjochten…

Meartalich grutbringen, hoe dochst dat?
Foarljochtingsdvd 'Talen kleurje dyn libben' jout antwurd

Om't der noch hieltyd in soad ûndúdlikheid bestiet oer meartalich grutbringen, is der by de Afûk in dvd oer dat ûnderwerp ferskynd. De foarljochtingsdvd is makke fanút it eachpunt fan âlders. Alders fan jonge bern (0 o/m 5 jier) fertelle oer hoe't sy thús mei talen omgeane. Wêr rinst tsjin oan en is it slim dat dyn pjut Frysk en Nederlânsk trochinoar brûkt? Oan 'e hân fan stellingen geane de âlders de meast foarkommende ideeën oer meartalich grutbringen bydel. Stellingen dy't oan bod komme binne bygelyks: 'Foar bern mei taalproblemen is in meartalige opfieding net goed' en 'Ik praat it leafst yn myn eigen taal tsjin myn bern'.
Yn it twadde diel fan de dvd fertelt Sytske de Boer fan it Sintrum Frysktalige Berne-opfang, deskundige op it mêd fan meartaligens, oer de feiten. Hoe sit it no echt mei meartaligens, is it wol of net goed? En hoe pakst soks oan yn de opfieding fan dyn bern?
In meiwurkster fan Catalpa berne-opfang fertelt yn it tredde haadstik oer hoe't it der om en ta giet op in twatalige berne-opfang.
De twatalige dvd wurdt fergees oanbean oan alle pjutteboartersplakken en bernedeiferbliuwen yn Fryslân. Liedsters kinne de dvd hiel goed brûke foar in âlderjûn oer meartalich grutbringen. Ideeën dêrfoar steane ek yn de hantlieding 'suggestjes foar gebrûk' dy't by de dvd levere wurdt.

DAT WIE DOE SA, sjonge en spylje
Deputearre Schokker nimt spesjale poster yn ûntfangst

Sjonge en Spylje stiet yn novimber sintraal by *Dat wie doe sa*, it projekt fan de Afûk foar aktiviteitebegelieders fan soarchynstellings en ferpleechtehûzen. Spesjaal by dit tema is in *Praat mar Frysk* poster makke. **Op 12 novimber o.s. sil deputearre C. Schokker-Strampel de poster, bestimd foar alle soarchynstellings, yn de Vegelinshof op De Jouwer yn ûntfangst nimme.**

Akky van der Veer en Baukje Wytsma makken by dit tema it boek *Sjonge en Spylje*. 'It boek is it seisde en teffens lêste yn dizze rige', fertelt Alian Akkermans fan de Afûk. Dat wol lykwols net sizze dat it dien is mei it projekt: 'De boeken yn de 'Datwiedoesa'-rige slute oan by de belibbingswrâld fan âlderein. De praktyske ynformaasje dy't de aktiviteitebegelieders dêrby yn de masterklassen ûntfange foar gebrûk yn 'eigen hûs' is wolkom en sy binne dan ek entûsjast oer it projekt. Dêr moatte wy fierder mei.' Ynterviews mei minsken út it boek binne fan 9 novimber ôf ek te sjen yn it programma HEA fan Omrop Fryslân. Njonken it boek ferskynt ek in dvd oer sjongen en spyljen, gearstald troch meiwurkers fan it Fries Filmarchief.

Op 5, 10, 12 en 17 novimber binne der foar aktiviteitebegelieders, bibleteekmeiwurkers en oare belangstellenden masterklassen om ynformaasje op te dwaan oer it tema *Sjonge en Spylje.* De presintaasje fan it program is yn gearwurking mei Keunstwurk. Luuk Eisema, toanieladviseur, lit de oanwêzigen yn 'e kunde komme mei it projekt 'Grize Lok'. Muzykterapeute Marijke Groothuis jout in lêzing oer hoe'tst bewenners fan soarchynstellings en ferpleechtehûzen noch entûsjaster krije kinst mei muzyk.

Eardere tema's yn de rige *Dat wie doe sa* binne 'Skoalle', 'Beroppen', 'Feest', 'Iten en drinken' en 'Sport'. By it projekt heart de webside www.datwiedoesa.nl. *Dat wie doe sa* is in inisjatyf fan de Afûk.

Ik geleuf et, ikke niet…

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aanders. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden…

-.-.-.-

Et boverklied van Jozef…

(Uut een briefwisseling van mit een mitlezer.)

We kommen even weeromme (we konnen d'r haost niet van slaopen) op et 'prachtige boverklied' van Jozef.
NBV Gen 37:3 *Omdat Israël al oud was toen Jozef werd geboren, hield hij meer van Jozef dan van zijn andere zonen, en hij had een prachtig bovenkleed voor hem laten maken in allerlei kleuren.*

Aj' vertaelen kuj', nee moej', gien zaeken toevoegen - of zodaonig dingen interpreteren - die niet nuumd staon..!

SV: *een veelvervigen rok*,
Naardense: *hij heeft voor hem gemaakt: een veelkleurige mantel.*
NBG-51: *een pronkgewaad*,
Frysk: *Hy hie him ris in prachtige mantel meitsje litten.*
Gron: *Hai muik hom n prachteg klaid.*
Twente: *Hee had veur um 'n moal nen mooien maantel maken loaten.*
Z-Afrikaans: *Van al sy seuns was Israel die liefste vir Josef, die seun wat in sy ouderdom gebore is, en daarom het hy vir Josef lang klere met moue gemaak.*

Zoks-zo-wat in de richting van et deur jow nuumde 'keuningsklied' of zo staot dudelik niet in de NBV of in iene van de nuumde aandere teksten.

Hoewel we d'r gien perbleem mit hebben is een mooi boezeroen altemet een te ienvooldige veurstelling van de zaeke, mar een keuningsklied liekt oons (krek) wat te vule van et goeie. We bin dan ok op zuke naor wat daor tussenin. In principe is 'een prachtig boverklied' neffens oons wel genoeg mar we hebben wat muuite mit dat *'klied'*. Stellingwarvers hebben een klied op 'e taofel en sund zoe'n 50 jaor, nao et gele zaand, ok hier en daor een klied over de vloer mar we hebben gien klied an (oons lichem), hoewel dat vanuut et ooldere Nedersaksisch best wel kund hebben zol of misschien ok wel zo west het. Veurlopig holen we et mar op 'een prachtig mooie maantel'.

Ik geleuf et, ikke niet

Alliendgaonden (11)…

Alliendgaonde wedevrouw Trientje

Ik bin alliend. Bin al een protte jaoren alliend. Nao et wegraeken van Arno wa'k doodongelokkig. En iederiene zee mar: Kop op, maegd, et leven gaot wieder. Et slit wel. Ie moe'n daankber wezen dat ie nog leven. Starkte. D'r komt wel weer een man in je leven. Mit de eerste trouw ie uut genegenhied en mit de twiede uut verlegenhied. Ie bin een vrolike wedevrouw. D'r lopen d'r zovule rond as ie. Ie zien d'r nog hiel goed uut! Zo zee iederiene wat. Zo praotte iederiene iederiene nao. D'r was d'r mar iene die zee wat hi'j d'r zels van vun: Iedere man zol wel mit zoe'n allatte vrouw trouwd wezen willen.

Van een protte wedemannen en wedevrouwen die ik kenne bin d'r al een hieleboel van hertrouwd, saemenwonend of hebben een stevige lat-relaosie. Zi'j bin weer gelokkig. Wel zeggen ze dat et now aanders vuult. Mar wat wi'j' ok: ie hebben mekeer niet min of meer van jongsofan kend of bin in eenzelde tiedsgewricht grootwodden en ie hebben dan meerstal een hiel leven aachter de rogge in aandere omstanigheden. Et vargt tied en inspanning en inschikkelikhied om weer naor mekeer toe te gruuien as een hecht peer.

Ik hebbe mezels al een peer vraogen steld en daor een zo eerlik meugelik bescheid op geven. Trientje, wi'j' warkelik weer een man, een levenspartner? Trientje, daenk ie dan mit je gevuulte overwege te kunnen? Ieje wel en Arno niet. Daenk ie d'r tegen te kunnen dat aanderen je vraogen aj' him seins al vergeten binnen?

Via internet he'k mit drie manluden praot. Mit twieje van heur he'k een ofspraokien had. De eerste was een uuttreden en scheiden priester. Veur mi'j een wat wereldvremde man. Nee, dus. De twiede was gewoon mien type niet. Waoromme niet? Ik kan et niet onder woorden brengen. Et vuulde gewoon niet goed an. Mit de dadde he'k al vaeke aemeld en sms-t. Oonze 06-nommers hewwe gister uutwisseld. Ik waacht nog even of. Overmorgen weet 'k meer. Vandaege niet; mar et liekt in ieder geval now al beter as de aandere beide keren.

En meer kan 'k d'r vandaege dan ok niet over an de grote klokke hangen.

anne bult

1.000.000^{+} x NBV

Van de ni'je Biebelvertaeling (NBV) bin in vuuf jaor tied roem een miljoen exemplaoren verkocht, neffens et Nederlaans Bijbelgenootschap (NBG). De ni'je Biebelvertaeling, waor tien jaor an warkt is, verscheen in oktober 2004 in vier verschillende edities. Bi'j et projekt weren 23 karken en geleufsgemienschoppen betrokken.

Kursus Stellingwarfs (extra 3)

Zo om et aandere jaor wodt d'r deur de Schrieversronte een kursus Stellingwarfs veur beginners geven. Van de kursus in de winter van 2002/2003 hewwe een verslag van iene van de dielnemers *(W. van Viene)* liggen die'we de oflopen maonden hier in een tien ofleverings ofdrokt hebben. Dit was nog een kleine toegift. Vandaege et laeste stok in disse riegel…

Opmarking nao de ledewinaktie…

Et is mi'j opvalen dat bi'j pattie meensken de naeme van de Stellingwarver Schrieversronte wel bekend is mar dat zi'j over 't generaol niet al te vule weten over et wark en de daegelikse gaank van zaeken bi'j de Ronte. Zo gong et mi'jzels aenliks ok trouwes. Ik bin dan ok van bedenken dat d'r wel wat meer daon wodden mag an de kommunikaosie naor et volk toe (zie in dit vebaand ok mien opmarkings over et 'Melkert sydroom'). Et liekt mi'j bevobbeld een aordig idee om et wark van de Schrieversronte in elke uutgaove van de plaetselike dörpskraanties (iens in de maond of twie maonden) toe te lochten. Zoe'n dörpskraantien het haost elk dörp wel (Ni'jeberkoop de "Dorpsomroeper"; (Olde)Berkoop de "Dreyer") en zi'j bin meerstal slim bliede mit wat hapklaore brokkies ni'jsgierige/leesgraege tekst. Ik daenke d'r stark over om mar mit mi'jzels te beginnen. In oonze Dorpsomroeper wi'k mien schrieversloopbaene wel beginnen. 'k Waachte vanzels et examen eerst nog wel even of. Stel da'k ..... ie weten mar nooit, now?

.-.-.-.-.

Woord van daank…

Veur zoeveer as ik heur now mitmaekt hebbe, vien ik de Stellingwarver Schrieversronte een beheurlik antoesiaste klub van meensken. Elk op zien of heur eigen terrein, wet een protte en maekt d'r een hieleboel wark van. Veurnaemelik vri'jwilligerswark, he'k begrepen. De kennismaeking is mi'j goed genoeg bevalen om d'r nog een posien bi'j betrokken te willen blieven.

Nao disse kursus en 't examen hebben jim oons as echte schoelemeesters en juffer vanzels rappotciefers geven. Zonder daj'm daor omme vraogd hebben heb ik dat ok daon, mar dan ciefers over jim doen en laoten. Diplemaotiek zegd kriegen Geert, Henk en Pieter van mi'j een dikke voldoende en bin alledrieje aendigd op een dielde twiede plak. Mien grote winnaor as leidster van disse kursus is Grietje wodden. Veer veuruut komt zi'j op 't aldereerste plak.

Mien oprecht miend 'dank-je-wel' is vanzels veur allemaole. Niet in 't laeste plak veur mien mede-kursisten. Zi'j hebben zorgd veur een hiel angenaem behangegien van de kursusruumte op de tieden dat ik daor ok was. En de kursusleiders Henk Bloemhoff, Pieter Jonker, Geert Lantinga en as laeste mar bovenal Grietje Bosma - Dijkstra; dank-je-wel allemaole.

W. van Viene, 2002

Nedersaksisch waor et kan (10)…

De hooglerers zeggen over Drentse kiender dat: *"Het inzicht dat meertaligheid de creativiteit en het denken van kinderen stimuleert is bij veel ouders onbekend."*
Et is nog mar de vraoge as dat zo is. Neffens mi'j wodt dit zinnegien hier ten onrechte bruukt en is uut zien verbaand rokt en overneumen uut aandere onderzuken. In een brieder verbaand van taelen in verschillende lanen, zoas wi'j iens op de ulo, mulo of hbs et Duuts, Engels en Fraans mitkregen hebben, mag zoks dan misschien gellen mar dat twietaelighied van Drents en Nederlaans de kreativiteit en et daenken stimeleert staot neffens mien bescheiden miening nog mar te bezien. In alderhaande onderzuken bliekt de hieltied weer dat de twietaelighied van bi'jglieks de Friese kiender de algemiene ontwikkeling alderdeegst in de weg staot.

De veurschoelse opvang zol zonder meerkosten wel wat meer anvieterd wodden kunnen mar de heren raoden et - gelokkig - of om et bekostigingssysteem Londo an te passen om op de basisschoelen meer an streektael (Hiemkunde en Kulturele vorming) te doen. Daor zol trouwens ok de regelgeving veur anpast wodden moeten. In et MBO is et al hielemaole an de lerer/docent om wat an streektael te doen en dat liekt niet al te best. Dichter bi'j et vuur bin de heren Herweijer en Jans et d'r wel over iens dat et onderzuukswark op de Hogeschoelen en Universiteiten gewoon deurgaon kan en moet zoas et now ok gaot.

A'k hier zo in Stellingwarf om me henne kiek en wat repotten van aandere Nedersaksische gebieden deurleze dan vien ik persoonlik dat et onderwies in de streektael(en) hielemaole niks veurstelt. De helte (of nog minder?) van de basisschoelen holen et op zo now en dan een uurtien Hiemkunde en al mit al bin d'r minder as 10% van de kiender die geregeld een hiel klein betien in de streektael praoten, om over et schrieven mar te zwiegen. Et meerste volk daor naovraoge bi'j daon is, is vaeks zels betrokken en preekt dan ok veur eigen perochie.

We hebben et in et onderwies dan ok niet over een halfvol of halfleeg glas mar hooguut over een glas waor nog een druppien inzit. Ik zie daor weinig positiefs in dat bescharming onder Diel III vragt.

In de konklusie van de heren wodt steld dat et in vuuf gevallen meugelik is om mit bestaonde beleidsinspanning te voldoen an de vuuf ambisises over onderwies onder Diel III. Daor wodt wel bi'j zegd dat et zonder meer weenselik is om een toezichtholend orgaon in et leven te roepen die leerprocessen teweeg brengen moet, beleidsprestaosies verbeteren moet en zorgen moet veur betrouwbere beleidsverantwoording. In mien ogen moet d'r dan ok weer een ni'j orgaon mit poppegies in et leven roepen wodden die veur een best traktement veural mit heurzels doende binnen. Zoks komt et onderwies niet ten goede mar gaot neffens mi'j eerder ten koste van…

Piet Bult

PS: *Et gaot d'r in de wetenschop vaeks niet omme wat d'r zegd wodt mar wie as et zegt…*

Volksverhaelen… (6)

In 1995 stuurde Jannie D. uut Wolvege veur de Oolde Pookpries zoe'n 120 mit de haand schreven bladzieden in van een vertaeling van 'Bekende oude volksverhalen'. Jannie het doe liekewel de pries niet wunnen, dat wodde Jan Oosterhof van Steggerde. In een brief van de 'Warkgroep Oolde Pook-pries' wodde Jannie liekwels slim prezen veur heur wark en ze zollen et prachtig vienen as heur vertaeling nog es op de legere schoelen inzet wodden kon bi'j et vak Hiemkunde. Daor is neffens oons an now toe niks van kommen mar wi'j vienen de verhaelen ok best de muuite weerd…

-.-.-.-.-

Daor komt Gilles mit de maone!

De oorlog, die een protte jaoren duurd hadde, was veurbi'j. Gilles, een jonge soldaot uut Brugge, wodde uut et leger ontsleugen en moch weer naor huus toe gaon. Mar Gilles wol nog niet naor huus toe. Hi'j wol graeg zoe'n betien in de wereld omme-dwelen, om te kieken wat d'r allemaole te koop was. Hi'j leup en leup zo veer, tot hi'j bi'j een groot en donker bos kwam. Gilles was niet bange en stapte moedig de bos in. Nao weer een schoft lopen, ston hi'j onverwaachs veur een barg. Daor was een groot, zwat, gaepend gat in. Gilles keek d'r even stillegies naor. "Hé," docht hi'j, "zol dat seins een ondereerdse gaank wezen, die naor de onderwereld lopt? Dat kan machtig mooi en geheimzinnig wodden."

Hi'j leup naor et gat en keek d'r in. Daor zat een oolde vrouw, die vrundelik tegen him lachte. "Mevrouw," vreug Gilles, die gienertied om een praotien verlegen zat, "zol ik in disse ondereerdse gaank slaopen meugen? Ik hebbe gien huus, want ik komme krek uut de oorlog." "Netuurlik wel, beste soldaot," zee de vrouw. "Komme d'r mar in en doe mar krek aj' thuus binnen." Ze leup veur him uut naor een roeme kaemer, waor hiel smoek een eupen vuur braande. "Wi'j' ok wat eten, soldaot?" vreug de vrouw weer. "Hiel graeg," zee Gilles, want hi'j hadde honger as een peerd. Even laeter ston d'r een overheerlike maoltied veur him klaor. Veerder nog een keerze op een blaekertien en een spannend boek d'r bi'j. Nao et eten steuk Gilles de keerze an en begon te lezen.

Nao een posien leup d'r inienend een piepklein kebooltertien over de bladziede van zien boek. "Meester Gilles," zee die en beug as een knipmes, "wat willen jow nog meer hebben? Zegge et mi'j en jow kriegen et!" "Een dikke buul mit centen dan mar," grapte Gilles.

"Ik zal even iene haelen," zee et kebooltertien op eernstige toon. "Hebbe geduld." Netuurlik hadde Gilles geduld. Mar hi'j geleufde niet in een dikke buul vol geld. Mar jaowel heur. In een floep en een scheet was et ebooltertien weer weeromme. Hi'j dreug een buul vol centen bi'j him. Die naacht sleup Gilles op een goed bedde, dat deur de vrouw opmaekt was. De aanderemorgens tegen koffietied wodde hi'j eerst wakker. Hi'j bedaankte doe de mevrouw veur heur gaastvri'jhied en wol opstappen. "Niks te daanken, jonge soldaot," zee de mevrouw, "ik hebbe et graeg veur je daon.

Mar vertel mi'j es, hoe veer moej' nog?" "Och," lachte Gilles, "nog grif wel honderdduzend uren lopen, mevrouw!"
"Dan bin 'k wis, daj' mien breur de Morgensteern en mien breur de Maone en ok mien breur de Zunne nog tegen kommen zullen. Doe ze de groeten van heur zuster, die in de donkere spelonk woont. En vertelle heur, dat ik et goed maeke." Gilles beloofde heur dat doen te zullen. Ze gaf him nog een poede mit geld en doe gong Gilles vot. "Dat was een aorige vrouw," mompelde hi'j zaachies bi'j himzels. "Die za'k niet vlogge vergeten."

Hi'j leup daegen en daegen aachtermekeer deur. En op een aovend kwam hi'j bi'j een mooie, grote stad. Gilles kuierde deur de straoten en gaf zien ogen goed de kost. Opiens ston hi'j stille bi'j een poorte van opaal, waor een steern boven was geschilderd. Boven de steern ston te lezen:

Hier Woont Meneer De Morgensteern

Gilles belde vot an en even laeter dee een dienstmaegien de deure eupen. "Is meneer de Morgensteern ok thuus?" vreug Gilles mit een vrundelik lachien. "Ik bin Gilles, de soldaot van Brugge." "Ik zal et vraogen," zee et maegien. En jaowel heur: even naotied moch de soldaot binnenkommen. Doe hi'j veur meneer de Morgensteern ston, zee Gilles: "Ik mos jow de groeten overbrengen van jow zuster, die in de spelonk woont. Ze maekt et biezunder goed." "Aha!" lachte meneer de Morgensteern. "Et dot me goed om dat te heuren, soldaot. Et is vandaege krek tienduzend jaor leden, da'k et laest wat van mien zuster heurd hebbe. Bedaankt dan ok. Mar... eh... wa'k je vraogen wol: Hej' d'r ok zin an om een happien mit mi'j mit te eten? En wi'j' hier, in mien huus, seins de naacht deurbrengen?" Now, dat wol Gilles wel. "Asjeblief!" zee hi'j glunderend. "Euseba, dek vot-en-daolik de taofel!" kommedeerde meneer de Morgensteern et maegien. En doe zette Euseba de taofel klaor. Et leek wel een kleine poppetafel. Alles, wat ze d'r op zette, was klein: de botties, glassies niet groter as vingerhoeties, servetten as vlinderties. Et brood was klein en van et vleis kon Gilles wel drie stokken toegelieke in de mond stikken. En dan hadde hi'j nog mar een verschrikkelik klein happien. Gilles en Euseba hadden zoe'n gloepense honger, dat ze hiele bodden vol opatten.

"Now, now," zee meneer de Morgensteern, "jim eten mit zien beiden in een wink de hiele taofel leeg." "Zo is et," zee Euseba. "Alles smaekt me ok zo lekker vandaege!" "Dat vien ik now ok," zee Gilles, "et smaekt geweldig, meneer de Morgensteern." Gilles sleup die naacht in et huus van meneer de Morgensteern. De aanderemorgens, nao de koffie, zee hi'j dag. "Ik gao d'r weer vandeur," zee hi'j tegen meneer de Morgensteern. "Zo, zo," zee die, "moej' nog veer?" "Hiel veer!" reup Gilles. "Ik daenke, da'k grif nog honderdduzend uren lopen moet." "Tsjong, mar dan wee'k wel haost grif, daj' mien breur de Maone en mien breur de Zunne nog tegenkommen zullen," zee meneer de Morgensteern. "As dat zo is, wi'j' heur dan de hattelike groeten van mi'j overbrengen? En vergeet veural niet om te zeggen, dat ik et goed maek." "Dat wi'k graeg veur jow doen," verzekerde Gilles. Doe kreeg hi'j nog een buul vol geld mit. "Daank jow wel! Daank jow wel!" lachte Gilles bliede. En doe vertrok hi'j.

Weer leup Gilles daegen en daegen an ien stok deur. Op een aovend kwam hi'j es weer in een stad. Al hiel vlogge ontdekte hi'j een saffieren poort mit een goolden maone d'r op schilderd. Daorboven ston te lezen:

Hier Woont Meneer De Maone

Gilles belde an en een dienstmaegien dee de deure eupen. "Ik bin Gilles, de soldaot van Brugge," zee hi'j. "Is meneer de Maone ok thuus?" Et maegien gong et vraogen. En jaowel heur, Gilles moch votdaolik binnenkommen. "Goeie-aovend, meneer de Maone," zee Gilles. "Ik komme om jow de groeten van jow zuster te brengen, die in een spelonk woont. En ok van jow breur, meneer de Morgensteern. Zi'j laoten beidend weten, dat ze et goed maeken." "Zo, zo, zo" zee meneer de Maone, "dat dot me goed... dat dot me goed... dat dot me goed... Zeg es,... weej' wel, dat et vandaege krek honderduzend jaor leden is, da'k nog es de groeten van heur kregen hebbe?" Gilles lachte. "Bi'j' ok mu?" vreug meneer de Maone. "En hej' ok zin an eten? Ie kun hier ok wel in mien huus overnaachten en za'k drekt de taofel klaorzetten laoten?" "Hiel graeg, meneer de Maone," zee Gilles. "Febronie!" reup meneer de Maone. "Zet vot-en-daolik de taofel klaor!" Febronie zette een hiele grote, lange taofel klaor. Alles was groot: de glaezen weren as emmers, de bodden as waegenvielen en midden op de taofel lag een hiel braoden kalf. Gilles at d'r een pote van op en dronk d'r een glas bier bi'j. "Now, now," zee meneer de Maone, "ie eten ok niet vule, soldaot!" "Mar meneer, ik hebbe zelden zovule eten en dronken," zochtte Gilles. "Ik nume dat mar een lachertien," lachte meneer de Maone. "Zeg, luuster es: hej' d'r ok nocht an om disse naacht mit mi'j te gaon schienen?" Dat leek Gilles allemachtig mooi toe. "Slim graeg!" reup hi'j bliede. Meneer de Maone wees him een ledekaant en zee, dat hi'j daor mar op zitten gaon mos. Zels gong hi'j ok op een ledekaant zitten. Febronie zette de raemen eupen en doe zweefden ze naor buten. Boven ieder bedde hong een maone, die mit dikke koren stevig vaastebunnen zat an dat ledekaant.

Gilles vun et een prachtig aeventuur. "Twie maonen," zee hi'j, "dat he'k gienertied eerder zien! En dan dat mooie uutzicht op de dörpen, bossen en kestelen!" Eerst doe de zunne opkwam, deuken zi'j naor beneden en stillegies gongen ze et huus van meneer de Maone weer in. "Now eerst mar een paantien koffie," zee meneer de Maone. Febronie brocht heur ieder een lekker bakkien mit slagroom. "Nao de koffie gao'k weer vot," zee Gilles. "Ik moet nog grif tienduzend uren lopen!" "Dan zuj' mien breur de Zunne nog wel tegenkommen," zee meneer de Maone. "Doe him de groeten van mi'j." Gilles beloofde om dat te doen. En doe kreeg hi'j van meneer de Maone ok een poede vol geld mit. Hiel bliede en tevreden gong Gilles vot. En hi'j docht nog lange an die aorige meneer de Maone.

Daegen en weken leup hi'j aachtermekeer deur. En doe, op een aovend, kwam hi'j een hiele mooie stad. Et leek krek as d'r rondomme goolden lochies braanden. D'r was ok een goolden poort, waorop te lezen ston:

Hier Woont Meneer De Zunne

Gilles belde an en een maegien dee de deure eupen. "Is meneer de Zunne ok thuus?" vreug Gilles beleefd. "Ik zal et even vraogen," zee et maegien. En jaowel heur, Gilles moch binnenkommen. Mar veur hi'j bi'j meneer de Zunne toelaoten wodde, bun et maegien him eerst een doek veur de ogen. Dat was neudig, want meneer de Zunne straolde zovule locht uut, daj' d'r wel bliend van wodden konnen. "Now, now," lachte meneer de Zunne vrolik.

"Wie bin ie? En wat koj' hier doen, soldaot?" "Ik komme jow de groeten overbrengen van jow zuster, die in de spelonk woont. En ok van jow breur de Morgensteern. En dan ok nog van jow breur de Maone. Zi'j laoten allemaole weten, dat ze et goed maeken!" "O, dat is mooi!" nikte meneer de Zunne. "Mar now bi'j' toch grif wel mu van de lange reize? Aj' willen, kuj' de naacht hier wel slaopen blieven en morgen, veur daj' weer votgaon, een best maolt kriegen." Dat vun Gilles een goed idee. Die naacht sleup, hi'j in een bedde, dat zó groot was, dat d'r wis nog wel honderd soldaoten naost him liggen konnen. En de aanderemorgens ston d'r een allemachtig grote taofel veur him klaor mit bodden, nog groter as waegenvielen. En de schaolen, waor et eten op lag, weren nog wel drie keer zo groot. D'r was zóvule te eten, dat d'r een hiel leger mit Gilles mit eten kund hadde. O, o, wat at die Gilles een protte. Mar op den duur mos hi'j toch opholen, want zien maege raekte zo vol, dat die d'r hielemaole bol van staon gong. Mit een zocht kwam hi'j overaende en gong veur meneer de Zunne staon. "Dat was een best maol," zee hi'j. Meneer de Zunne lachte een betien spottende. "Mar mien beste soldaot," zee hi'j grinnikend, "ie eten nog minder as een vliege. Ik zie niet iens, dat d'r wat van de schaolen of neumen is." "Dat is ok zo," gaf Gilles toe, "mar toch is mien maege bulkerig. Jow hebben ok zovule eten op taofel zet, et is gien wonder dat jow niet zien, da'k d'r van eten hebbe." Gilles bedaankte meneer de Zunne veur alles wat die veur him daon hadde. En doe gong hi'j vot. Mar meneer de Zunne drokte him nog vlogge een buul mit centen in de haand. "Bedaankt! Bedaankt!" staemerde Gilles. En doe gong hi'j vot.

Weer leup hi'j daegen en daegen aachtermekeer. En doe, op een aovend, ston hi'j weer an de poort van meneer de Maone. Et maegien dee eupen en Gilles moch votdaolik binnenkommen. "Zo, bi'j' d'r weer?" zee meneer de Maone vrundelik. "Jow hebben de groeten van meneer de Zunne!" zee Gilles. "Da's aorig," zee meneer de Maone. "Echt aorig. Mar luuster es, beste soldaot: Ie blieven vannaacht zeker wel weer hier, hèn? Dan kuj' weer mit mi'j gaon te schienen." Dat wol Gilles wel. Tegere gongen ze eerst eten. En nao et eten mos Febronie weer kieken, hoe et mit et weer ston. Zi'j vertelde, dat d'r mar weinig wolken weren en dat et dus goed weer was om te schienen.

Even naotied zweefden d'r weer twie ledekaanten deur de locht. Op et iene zat meneer de Maone, op et aandere zat Gilles, die al zien beurzen mit centen ok mitneumen hadde. De maonen, die mit een stevige kore an de ledekaanten vaastebunnen weren, schenen helder. Ze richtten heur zulveren straolen vrolik op de eerde. "Lekker," staemerde Gilles, en hi'j keek tevreden naor beneden. Nao een poze veren zag hi'j, dat ze boven Brugge weren. "Kiek, meneer de Maone!" reup hi'j. "Dit is Brugge! En in dat huus mit die witte deure, daor woon ik." Doe hi'j dat zee, blonken d'r rempend traonen in zien ogen. "Hoe zol et mit mien vader en moeke gaon?" mompelde hi'j zaachies. En gunterende keek hi'j naor et huus. "Ik ziej' daj' hiemzeerte hebben. Ie willen now graeg naor je vader en moeke, is 't niet?" vreug meneer de Maone. "Hiel graeg," bekende Gilles eerlik. "Ik hebbe now genoeg van de wereld zien. Ik wil et liefst zo vlogge meugelik naor huus." Meneer de Maone glimlachte begriepend en leut et ledekaant van Gilles zakken, tot et op de stoepe van zien huus ston.

Gilles stapte mit de beurzen vol mit centen van et ledekaant en zwaaide nog even naor meneer de Maone. Die wuifde weeromme en trok et ledekaant weer omhogens. Doe dreef hi'j vot mit de twie ledekaanten en de twie maonen. Gilles keek him krek zolange nao, tot hi'j uut et zicht verdwenen was. Doe belde hi'j an de deure van et

huus van zien oolden. Och, och, wat weren zien vader en moeke bliede heur zeune weer weeromme te zien. Ze tuten him op beide wangen en goelden van bliedschop. Naotied vertelde Gilles heur eerst, dat hi'j riek was. Hi'j leut heur de beurzen zien, vol mit goold. "We zullen d'r goed van leven, meensken," lachte Gilles. En dat hebben ze ok daon.

Jannie D.

De Diereriem…

De Diereriem *(ok wel Zodiak nuumd)* is een baand langs de locht *(hemel)* over de ecliptica op een brette van ongeveer twintig graoden. Langs disse baand bewegen heur schienber de zunne, de maone en de planeten. De Diereriem is verpat in twaelf vakken van ieder dattig graoden laank. D'r is ofpraot dat hi'j begint bi'j et lentepunt *(et plak daor de zunne op 21 meert veurbi'j gaot)*. De twaelf vakken valen ongeveer saemen mit de twaelf sterrebeelden die dieren of mythologische wezens tonen. Vandaor de naeme. Et sterrebeeld Weegschaole past trouwes niet in de dierefemilie. Et is d'r laeter dan ok an toehaokt. Een protte van disse sterrebeelden bin ontstaon bi'j de eerste laandbouwvolken. Zi'j hadden bi'j et bepaolen van heur zi'jtieden e.z.v. een soorte van kelinder neudig. In haost alle oolde beschaevings vien ie een diereriem die bestaot uut twaelf tekens. Vanwege de precessie *(slingering van de eerde-asse)* verplaetst et lentepunt him ten opzichte van de steerns ongeveer iene graod in de zeuventig jaor. Sund de tied van de Assyrisch-Babylonische beschaeving *(rond 800 v.Chr.)*, doe an de twaelf vakken van de diereriem twaelf sterrebeelden mit de korresponderende tekens benuumd binnen, is et lentepunt an now toe ongeveer veertig graoden verscheuven: van Ram tot de greens tussen Vissen en Waeterman. De tekens van de diereriem speulen een belangrieke rolle in de astrologie *(sterrewicheleri'je)*. Deurdat de astrologen sund et bedaenken d'r van in Babylonië nooit es wat bi'jsteld hebben vanwege de precessie, bin de astrologische tekens now ongeveer ien plak opscheuven ten opzichte van de oorspronkelike *(warkelike)* sterrebeelden.

Vissen *(Pisces)*	: 12 mrt - 19 apr (21 feb - 20 mrt)
Ram *(Ariës)*	: 19 apr - 14 mei (21 mrt - 20 apr)
Bolle *(Taurus)*	: 14 mei - 21 jun (21 apr - 20 mei)
Twielingen *(Gemini)*	: 21 jun - 20 jul (21 mei - 20 jun)
Kreeft *(Cancer)*	: 20 jul - 10 aug (21 jun - 22 jul)
Lieuw *(Leo)*	: 10 aug - 16 sep (23 jul - 22 aug)
Maegd *(Virgo)*	: 16 sep - 31 okt (23 aug - 22 sep)
Weegschaole *(Libra)*	: 31 okt - 23 nov (23 sep - 22 okt)
Schorpioen *(Scorpius)*	: 23 nov - 30 nov (23 okt - 22 nov)
(Boge)Schutter *(Sagittarius)*	: 18 dec - 19 jan (23 nov - 21 dec)
Stienbok *(Capricornus)*	: 19 jan - 16 feb (22 dec - 20 jan)
Waeterman *(Aquarius)*	: 16 feb - 12 mrt (21 jan - 20 feb)

Rent a carpenter…

Jaap en Jan Schonewille: Handgemaakte tuinhuisjes, blokhutten, carports, prieeltjes, kapschuren enzovoorts.

Wij maken tuinhuisjes, blokhutten, en dergelijke op maat met eerste klas materialen tegen zeer aantrekkelijke prijzen!

Wij hebben prototypes staan in Noordwolde (Fr) die u vrijuit kunt komen bekijken. Wij kunnen het ook naar uw believen maken en natuurlijk alles op maat. Indien gewenst plaatsen wij ze bij u thuis.

Op de foto's enkele voorbeelden van reeds door ons gemaakte bouwwerken.

Adres: Meentheweg 2a
8391 VA Noordwolde

Telefoon: 06 - 27 126 897 (Jan)
06 - 10 859 225 (Jaap)

De Brille…

De brille

’t Volgnde ver’ael speulde zich ’n paer jaor geleden of, maor ‘t ‘adde eêmzogood vanmorn kunnen gebeuren.

Ik weet neet meer ‘oe of ’t kwamp, maor gisteraomd wa-k zo meu, da-k mit mien leesbrille nog op, onder ‘t dekbedde kreup. En dat de gevolng neet uutbleêm’, dat ku-j begriepen.

Teung ‘allef viefe word’ ik wakker. Ik veulde nattig’eid op mien gezichte en toen ik ’t locht anknipde en in de spiegel keek, zag ik blood op mien onderlippe en op de wangen. *Op* ‘t kussen laang’ twee versplinterde brilleglaesen en *d’r onder* vun ik de resten van ’t montuur. Naoda-k ’t blood ‘ad weg’ewassen en ’n paer pleisters ‘ad an’ebrocht, was ik zó klaorwakker, da-k gien oge meer dichte kon doon.
Ik sleepde mi’j deur de morn totdat ’t neeng’ ure was, maor ik dust nog neet naor de brillemaeker, omdat de melkboer en de bakker nog mossen koôm’.

Eêm’ nao neeng’ ure gong de belle; ’t was de melkboer.
“Doo maor ’n flesse yoghurt”, zeed’ ik.
I’j keek ni’jskierig naor mien pleisters en vrög: “Feessie ‘ad?”
“Brille an diggels” zeed’ ik, “ik ‘eb ‘m gisteraomd op’ol-n in bedde …”
I’j lachde begriepend, zette ’n fles yoghurt neer en leup fluitend verder.
Tien minuten laeter belde de bakker. Ik ‘adde nog neet lös ‘edön of i’j vrög: “Mit de brille op naor bedde ‘egön, meneer?”
“Oe weet-ie dat now?” reup ik.
“Van de melkboer …”, zeed’ i’j.
“Doo maor ‘n ‘allef bruun”, zee-k nors.

Nao wat mislukte pogingen om de kraante te lezen, gong de belle weer. ’t Was mien overbuurman. I’j glunderde en zee: “Sinds wanneer gao d’ ie mit de brille op naor bedde?”
“Barst ie ook” zeed’ ik, “dat he-j zeker van de melkboer”.
“Nee”, zeed’ i’j, “van de buurvrouw van twee deuren verder”.
Ik stonne spraekeloos.
“Jao man …”, zeed’ i’j. Ik ston nog mit ‘m te praoten, toen de postbode veurbi’j kwamp.
“Môge mannen …”, zeed’ i’j. I’j over’aandigde mi’j ’n staepeltien post, keek terloops naor mien pleisters en leup vervolngs verder zonder wat te zeng’.
“Eindelijk ene dee ’t nog neet wet”, zeed’ ik.
De postbode draeide zich omme en zee: “Ie bedool-n dat van dee brille?”

Mogge

Golfkollum (11)…

Twie golfers deur de ogen van een golfster

Twie manluden. Ze bin hatsvrunden, buisies van mekeer. Beide bin wedeman. Zi'j en de golfster treffen mekeer veur et eerst veur een golfspullegien Driebal. Is disse mit sierraoden behongen vrouw een begeerlike golfster? Eerst mar even de drie veurnaemen: Aaike, Jeroen en Kobus.

As een kollumnist al norms en weerden het as kollumnist dan raekt hi'j hier now over in alderaosie. De schriefnorms bin in et geding. Mag hi'j tot in et ridikule schrieven over Aaike - een scheiden vrouw - én over disse twie begeerlike wedemannen vanuut heur ogen? Een protte wedemannen hebben - op internet of in artikels in de periodieken veur singels - al meer as genoeg van et pseudo-stalkingsgedrag van vrouwluden in oonze maotschoppi'je. De kollumnist moet hier en now, een dam veur himzels opsmieten. Ja, toch? De dilemma's schept hi'j ommes zels. Gewoon niet an dit onderwarp beginnen; dan is d'r niks an de haand. As hi'j et wel dot, kan et eins alliend aendigen in: eigen schuld, dikke bult. Mar kuj' wel lochtig schrieven over de toenaodering van twie wedemannen deur disse iene vrouw? Hebben beiden - nao een stokmennig jaoren van diepe rouw - gien recht op een ni'je relaosie? Mar mag de kollomnist d'r dan iene van beiden tot diepe in de putte zakken laoten? Ok al heurt et ofzeiken tot zien vak! Kiek es naor pattie kollums van de Mulders, de Van Heksen en de …

Tiedens et spullegien Driebal gaon bi'j Jeroen - tot grote wille van Aaike - de vermaeken boven de zaeken. Et maegien - now... maegien - boven zien golfslaegen. Niet zien slaegen nemen een hoge vlocht mar inkeld zien gedaachten nog.

Kobus gao 'k niet even appat stellen. Over him gien opmarkings over golfslaegen in relaosie tot disse mooi versierde maegd.

Aaike waacht op een warkelik vrouwelike meniere stillegies of. Zi'j kan goeie golfslaegen best kombineren mit heur henne-weer-denne gaonde gedaachten over Jeroen en Kobus. Een vrouw kan now ienkeer makkeliker as een man twie dingen toegelieke doen. Wodt et Jeroen of toch Kobus? Jeroen, Kobus. Jeroen, Kobus. Jeroen, Kobus. (bis, bis, bis.)

Et blift een eupen aende. Disse kollumnist het en kent zien greenzen. Een blievende liefde zet ie niet daele in een peer kollum-riegels, in een peer veurbi'jtrekkende zinnen. Hi'j (m/v) zol hier wel een liefdesroman over schrieven kunnen.

anne bult

Lakker

Het bord met èten stoat zoas gewoonlijk te wenken
eerlijke geuren, prachtige kleuren.
De weëgskoale zeg et met stomme ciefers.

Corry Overmars, Hasselt

Van Sammie…

Wi'j kregen een riegel verhaelties van iene die in heur kienderjaoren en een hiel schoft daornao, in de westhoeke woont het. Ze geven de warkelikhied an, zo zi'j die in de dattiger jaoren en in heur veerdere leven mitmaekt het. De verhaelties staon allemaole op himzels, bin oorspronkelik mit de haand schreven en zullen zolange as de veurraod strekt bi'j toeren 'An de Liende' hongen wodden. De verhaelties bin schreven onder de verschoelnaeme: *'Sammie', Verhaelties uut de Westhoeke.*

.-.-.-.-.

Korresponderen

Vandemorgen kreeg ik over de post een brief uut Rotterdam. Op zich gien wonder vanzels mar disse was wel wat biezunder.

Et was in de oorlog omstreeks 1943-1944 en we hadden thuus evakuees over de vloer, een vrouw mit een klein maegien uut Rotterdam. Mien moeder zag ze op 'e weg lopen en zag dat ze goelden en vreug wat d'r was.
Ze wust niet waor as ze weren, hadden gien plak waor as ze henne konden en waor as ze wegkwammen hadde ze "woorden" had. Mien moeder neum ze mit in huus en om een lang verhael kot te maeken: ze bleven tot an et aende van de oorlog. We nuumden heur tante en we kon meraokels mit heur opschieten. D'r bleven hiel vaeke hongervlochtelings miteten en een naacht slaopen bi'j oons in huus. We maekten dan een bedde van strozakken en sleupen as zussies daorop wiels die aarme meensken die langes de huzen gongen om eten te vraogen op oons bedde slaopen mochten. In de oorlog kon alles. We hadden et zels as arbeidersmeensken krap mar eerpels, gruunte en roggenbri'j mit wat geitemelk d'r over was d'r altied wel. Dat was in die tied hiel gewoon.

Mar die "tante" uut Rotterdam had daor een man, een zeune en dochters en gong doe de oorlog oflopen was terogge naor die stad. Nao de oorlog wol die zeune ok wel 's in dat Frieslaand kieken en et mocht van mien oolden. Zo kwam hi'j mit zien maegien in 1946 drie weken bi'j oons logeren. Dat maegien was lieke oold as mi'j en zo hadden we mooi stel an mekeer en trokken vule tegère op. Doe ze weggongen hewwe ofpraot dawwe korresponderen zollen mittenneer. De weke daorop is dat begonnen en an now toe schrieven we mekere alle peer weken een brief. Mennige postzakken vol hewwe mekere toezunnen en dat doe'we tot op de dag van vandaege. We hebben beidend een protte lief mar ok leed mitmaekt en in de meest arge mementen stonnen we zied-an-zied.

We hebben mekere in muuilike tieden ontzettend vule troost geven kund en wat is d'r now mooier om in zokke tieden op een hatsvrundinne vertrouwen te kunnen. We zien mekeer zo now en dan mar bellen nooit mit mekeer.
Wel schrieven we dus regelmaotig en 'schrieven zegt meer'. Wie kan mi'j naozeggen dat iene al 64 jaor een trouwe korrespondeensievrundinne het? We doen deur, ja we zien wel waor as et schip straant. De tied zal et leren mar we schrieven gezellig veerder.

Sammie

Boerenbedrog…

Niveau verschil
(deel I van III)

Jannes en Roelien waren twee eenvoudige boeren meensies. Ze hadden iene koe wat kiepen en een geite en een paerd en waegen, woarmee Jannes de melkbussen van de aandere boern noar de melkfabriek bracht. Roelien waarkte er bi-j in de huusholding bi-j een taandarts in de stad. Zo konden ze zich net zo'n beetien redden mit zun drieén want zie hadden ook nog een dochtertien, die ze Aagje hadden ‘e nuumd noar de moeder van Jannes die ook zo he-te.

Nouw was Aagje een vremd kiendtie, zie wol altied wat aanders dan een aander, altied aandere kleren altied ut hoar aanders, ja ut was een nuuver kindtie. Een eigenwies ding. Toen ze wat older wurde was ut helemale wat, iederiene en alles was heur te min, zie zol en mos noar de grootte stad want ut boerenlaand dat was niks veur heur. Zie kreeg scharrel mit een jonge van de notaris in de stad, Karel heette hi-j. Nouw dat was wat, dat was helemale heur soort meensen die wusten hoe ut mos, netties eten, niks even snel mit ut bord op schoot omdat pa en moe weer an ut waark mossen, niks zelf inscheppen, doar hadden ze personeel veur.

Jannes en Roelien hadden zich ur zo’n beetien bi-j neer ‘e legt, as ze older worde dan zol ut verstaand vanzelf wel weer koemen hadden ze ‘e docht. Moar de verkering worde serieus en ur kwaamn zelfs trouwplannen. Nouw waren ze al ies een pear keer bi-j Jannes en Roelien thuus op visite ‘e west, want Aagje woonde ondertussen al bi-j Karel in bi-j de notaris. Nouw, Karel was ook gien veurstaander van de boerderije, koejestront, geiten, die dingen die stinken en maeken lawaai. Over de kiepen moar niet te proaten. En trouwens dit was ook gien omgeving veur een maegien as Agaath (want zo heette ze ondertussen), nee die veulde zich in betere kringen thuus.
Op de brulofte waarn Jannes en Roelien nog wel ‘e west,want ut is toch oen enigste dochter en doar bi-j wies mit, ondanks dat ze wel ies een beetien vremd dot. Zie waarn vrog noar huus ‘e goan want zie veulden zich toch niet zo thuus tussen die meensen, zie waarn wel vriendeluk moar zie hadden toch ut idee dat ze vremd an ‘e keekun wôrden.

Noa de brulofte hadden ze een paer weken niks ‘e heurd tot ze op een morn een brief kregen woar in stond: Wij hebben een huis gekocht en vanaf 15 april is dit ons adres. Noa een paer week'n op een zundagmiddag wollen ze toch wel ies kieken hoe hun dochter woonde en doaromme hadden ze de stoute schoenen an ‘e trôkken. De Solex ‘e start en op weg ‘e gaon. Bi-j ut ni-je huus an e- keumen hadden ze een paer keer op de belle e-drukt, tot eindeluk de deure eupen e-doan wôrde en Karel veur hun stond. “U komt erg ongelegen, we zouden net gaan eten met mijn Papa en Mama, we hebben een traiteur in gehuurd om ons nieuwe huis in te wijden. Maar als U nu had gebeld dan hadden wij rekening met U kunnen houden.”

Zie binnen om e-drait op de solex e-stapt en noar huus e-reeden de hele weg niks tegen mekaere e-zegd. Nog een paer daegen waarn ze flink van de kaort, zie dochten die zien we nooit weer en dat deed goed zeer. Moar nao een paer moanden wôrde ur soams laete op de baander deure e-klopt, wie kan dat nouw nog weezen zo laete op de oamd vraeg Jannes zich of, hi-j leup noar de deure en deed um lôs. Doar stond zien dochter mit een grootte wiekent-tasse an de haand. Of ze wel weer thuus mocht koomen want Karel had een ni-je vriendin en nouw was ze niet meer welkom. Karel kon niet mit heur proaten op niveau, en zie was ook nog zwanger en doar hael hi-j al helemale niet van en dat pastte ook niet in zien carierre plannen.

Ut kiend is geboren en was gezond. Karel hebben ze tot nouw toe niet weer e-zien en zie heette ook weer Aagje. In de loop van de tied hef ze weer vekering e-kregen mit een melkrieder die de melkroute van heur vaeder had over e-neumen. Ut kiend is wel groot e-worden, een stevige jonge (hi-j liekt gelôkkig niet op zien vaeder), en de ni-je vriend Gert, die nuumt hi-j papa. As hi-j ur an toe is zullen ze hum wel een keer vertellen hoe ut in mekaare zit, doaromme volgende keer verder mit dit verhaal.
Want zie binnen nog niet van Karel of..!

Harm Cramer

De lege plekke

Lege plekken bin-n er overal. Et wegvallen van geliefden, de kiender de deure uut, een buur die giet veruuzen, neum maar op. Die lege plekken worden zo goed en zo kwaod weer in-evuld ook al giet dit wel mit t’ien en aander gepaerd. Heel veule lege plekken koemen er deur scheidingen wat in dizze tied de orde van de dag is.Wat een verdreet is hier al an veurof egaon en kreg nog een lange naosleep. Et bin niet alleen de veurmaelige echtpaeren en de gezaemelijke kiender die hier mit te doen em-m maar vergeet de opa’s en oma’s niet. Jawel, die bin dan ook slachtoffer. En heel verdrietig is dan wel dat bi-j sommige scheidingen ze de kleinkiender niet meer zien. Onbegrip en waoromme en toch....

Was die ex schoonzeune in al die veugaonde jaoren erbi-j ekeumen as een toekomstig kiend. Die had alle genegenheid ekregen van de ele familie, hoewel dat gezegde ’an-etrouwd wordt nooit gien eigen’ menigmaol ter spraoke kwam, dit werd altied as grappig an-eneumen. Toch kwam er dan plotseling een ende an de relatie. Geveulens skoef ie zomaar niet an de kaante zo ook die moeder die et er flink zoer mit had en eur geveulens op papier zette:

Zo kan et ook

Zie kende em now al een ele tied
en ’t was een beste vent
Al gauw neumde hi-j eur “onze moe”
et was al rap ewend
Zo now en dan nam hi-j eur
een attentie mee,
“och,och, dat hoeft toch niet”
hoe vaeke ze dat ook zee.

Et was al meer dan zeuven jaor
dat ze saemen waren
Dat jonge stel zo verliefd als wat
en ieder die ze zagen
zeden:“ Now dat eb ie wel etröffen
zoe’n leuke jonge in joen gezin”
Dit gaf een tevreden en goed geveul
‘t veulde as een waarme streling

Wanneer de geliefden an ’t prooten
waren over dit en over dat
over politiek en kiender
dan werd ze dat al heel gauw zat.
“Wi-j discuseren en niet aanders”
maar o, wat ging et soms tekeer
en ‘t slot van menige ‘discussie’
et dichte slaon van een deure...
nee, die kwam veureerst niet weer.

Mit et verglieden van de jaorgetieden
al meer dan dartig waren er passeerd
Kwam er iene alleen op uus an
et leven had eur knap bezeerd.
“Overbodig!!!”’t bracht spanning mit
zie mos em ofstaon an een aander
En zo kwam er een ende an
Die uutgestippelde rit.

Een rit die opni-j weer estart mos worden
mit of zonder zin
Die lege plekke van dat iene ‘kiend’
bracht een breuke in ’t gezin
Zien vriendschap, genegenheid
of neum et liefde
och,zie was al zo an em ewend
Zie bleef ‘t in eur gedachten vaaste ollen
“et was toch een leuke vent.”

Ondanks alle naerigheid
Maek van de vent een meid.

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Gebakken peren…

Opoe van de Kaampe
De recepten van Opoe van de Kaampe bin wereldberoemd.

Gebakken Peren

Mit disse gebakken peren blief ie nooit zitten

recept'n veur Grunn', Drenthe, Overiesel en Stellingwaarf

Enkele eeuwen 'eleden worden d'r in Steenwiek tiedens de "Peretied" stoofperen verkocht. De perevrouwgies, dee disse stoofperen an de man brochten, bleêm' an 't ende van de dag nog wel ies mit wat peren zitten. En 'ier komp ook dan dit spreekwoord v**andeun.**
Eigenlijk en good beskouwd, is dit dus een origineel Steenwieker spreekwoord en opoe wus dit nog 'eel good en maekte op basis van de overleveringen dit prachtige "Gebakke**n Pere**n" recept…

De Peer'n van Evelien

Joa, 'k 'eb ze ies 'ezien
Dee riepe peer'n van Evelien
Roze rood van kleur
en ze smeakten noar likeur
't Is now een joar geleden miskien
Moar zok'n 'ek nooit weer 'ezien
Moar ik drome nog vaeke van
De peer'n van Evelien

Giele van de Kaampe

'Oe goat 't in zien waark?

Skil de peren, snie ze in twee 'elften en verwieder 't klok'uus. Snie ze now in de lengte in lange dunne plakken en leg disse in een ovenskoale. Een beetien suker d'r over'enne en dan een minuut of vieftiene in een veurverwaarmde oven van 180 groaden.

Ondertussen de soekeloadesaus maeken., gewoon O-Ben-Marie de soekeloa smölten en dan room d'r bi'j, eventueel nog wat waeter of melk as't te dikke wordt.
Serveer de peren deur de skieven weer terogge op mekaander te leng, mit wat soekeloadesaus d'r over'enne.
Aj good oen beste doon op dit recept, blief ie nooit weer mit de gebakken peren zit'n..

Gebak'n peren mit soekeloa, dat dot gien minse Opoe noa

De tied zal ‘t leern…

De tied zal 't leern

Mien pappe en mamme hebt allebeide wark
Da’s modern in dizze tied
Maor dat ze nou zo modern bint, kan ‘k niet zeggen
N’daorum doet ze ’t niet
Zij zegt, zij wilt oes as kinder graog wat extra geven
Net zoas mien vriendinnechien ok van alles kreg
Maor eerlijk waor, het is mij um het even
Man…..mien va en moe hebt nooit gien tied
Of ze bint aaltied weg.

Mien pappe, die is boer, op zun
Ruilverkavelings-boerderij
Ik help hum ok vaok op de stal
Kalvies voeren en peerde bozzeln”,ja die heb wij ok
Want peerde is oes beider hobby, ja dat wol
Maor tied veur ’t rieden, dat schut er vaok bijin
En ik heb dan net zo’n zin.

Mien mamme zörgt veur de zieke mensen
In een verpleegtehuus
Daorum is ze soms een hiele week
’s Nacht niet thuus
Daags möt ze dan natuurlijk slaopen
En as ze um een uur of veer oet bede komt
kan ze geliek an ’t eten klaor maoken.

De tied zal ’t leren hoe dit verder giet
Want veul vrije tied, dat hebt ze niet
“Tied”zat, maor tied tekort,
grapt mien va soms naor mien moe
Maor wie past d’r vanaovond op
en waor gaot ze um half veer naor toe?

Mien va en moe, toch zuk mij gien andern wensen
Want ondanks alles, bint het de LIEFSTE MENSEN.

Betsy
(van A. IJdens)

Sport

Spelbelèvige is völle minder belangriek
dan de gewunnen wedstried.

Corry Overmars, Hasselt

Et pattien naor de Lende…

Et pattien naor de Lende…

Dit stokkien gaot over een tal meensken, die woond hebben an de Steggerdweg, in de jaoren krek nao de Tweede Wereldoorlog. Op nommer 51 woonden doe Remmelt en Katrien ten Berge mit een grote huusholing, allemaol jongen. Ien maegien is der west, mar die is op 8 oktober 1949 wegraekt, doe ze nog maar zeuventien jaor oold was. Femy hiette ze. Disse grote boerderi'je ston zoe'n kleine honderd meter van de weg of. Et volgende huus was nommer 59. Daor woonden doe Anne en Griet Kielstra. Anne was veekoopman. Anne en Griet hadden drie kinder, allemaol maegies.

Now kuj'm jim ofvraogen waor de huzen mit de nommers 53 t/m 57 binnen. Now, daor kom ik zo mitien op terogge. Anne en Griet woonden zoe'n vuuftig meter van de weg of. Tussen de nommers 51 en 59 leup een pattien. In de haast en winter was et pattien vaeke onbegaonber. Ie hadden dan leerzen neudig om mit dreuge voeten bi'j de huzen te kommen, die an dat pattien laggen. Op nommer 57 woonden Jannes en Sietske, dat weren mien heit en mem. Et boerderijgien is d'r deur Jan van Schoot, mannefakturier uut Wolvege in begin dattiger jaoren dealezet. Over Jan van Schoot het Fokke van Lute een historisch levensverhaal vaastelegd in een boekien wat in 1995 uutgeven is deur de Stichting Stellingwarver Schrieversronte. Jannes en Sietske woonden mit heur gezin zoe'n twiehonderd meter van de Steggerdeweg of. Et boerderi'jgien ston midden tussen een groot antal hoge bomen. Op dit plak hadde vroeger al eerder een huus staon mar dat is omstreeks 1930 ofbraand. Dat husien was doe eigendom van Jan van Schoot sr.

Naost et huus gong et pattien rechtuut veerder in de richting van de Lende mit an de iene kaante een boswallegien en an de aandere kaante gröskaampies. Aj' zoe'n vuufhonderd meter veerder weren, dan kwaj' bi'j et stienen huus van Hendrik Damhuis. Dat boerderijgien ston midden in et gröslaand zonder strukies en boompies d'r omhenne. Et was - donkt me - in negentiende ieuw bouwd. Ik moch van mien mem nooit bij dat huus kommen. Hendrik wol dat niet lieden, zee mem. Ik moch wel naor de breurs van Hendrik, dat weren Bertus en Klaos, die woonden op 53. Dan waj' nog mar een peer honderd meter van de Lende of. Et pattien hul wel op bij dat huus.

Aj' naor de Lende wollen om te visken, dan mos ie dat laeste stokkien bij de petgatten langes deur et gröslaand. Tussen die twee huzen waor de Damhhuzen woonden, ston ok nog een stienen schuurtien. Ie konnen wel zien dat daor vroeger ok een huus bij heurde. Dat schuurtien wodde bruukt deur Hendrik Lenstra, die daor ok een klein kaampien laand liggen hadde. Lenstra woonde zels aachter in Steggerda tegen Vinkege an. Et boerderi'jgien waor Bertus en Klaos woonden, hadde een stienen follement, mar was veerder van hoolt. En dat hoolt zat dikke in de zwarte teer. Bertus en Klaos leefden veurnaemelik van wat de netuur opbrocht. Mit een peer koegies en wat aander kleinvee konnen ze heur best redden. Zo now en dan kwammen ze ok nog wel onder de meensken. Ze gongen ok nog wel es naor de karke en deden zo now en dan bosschoppen in Wolvege. Et mael en soms ok welk keunstmest. Wat ze neudig hadden veur heur spullegien, kwam van de Boerenbond op 'e Blesse. Een peer keer in et jaor gong d'r dan een vrachtauto et pattien daele om de bestelling of te leveren. Meerstal was d'r ok mael bij veur Hendrik op nommer 55. De postbesteller gong ok niet zo vaeke naor de Damhuzen. Hendrik kon niet lezen en schrieven. En Bertus en Klaos haelden

die inkelde keer, dat d'r post veur heur was, de boel op bij Jannes en Sietske, as ze de melk naor de weg krooiden. Ik mos een keer van mem een peer brieven votbrengen naor Bertus en Klaos. Et was in de eerste weke van jannewaori en d'r lag sni'j. Ik mos doe van Bertus ok even heur huus bekieken. Daor ha'k aenlik niet zovule zin in. Mar ze bleven wat andringen, doe he'k et mar daon. Ik kreeg doe ok eigenmaekte wien. Ik zal doe krek zoe'n jaor of dattien west hebben. Aanderedaegs brocht Bertus de melk weer naor de weg en gong even bij mien heit en mem langes. Dat joongien het mien wien grif niet lekker vunnen, zee Bertus. D'r leup een rood spoor in de sni'j. En daoromme was hij mar even langes kommen, om te heuren hoe et mit dat joongien gong.

Hendrik brocht een peer keer in de weke de melkbusse naor de botterfebriek. Hendrik vertrouwde de melkrieders niet. Aenlik vertrouwde Hendrik gien meenske. En dus brocht Hendrik de melk zels naor de febriek en dan bleef hij daor krek zo lange waachten totdat hi'j et melkgeld mitkreeg. Vaeke gaf dat gedonder en dan gong Hendrik de hiele weg raozende, schellende en dan weer in himzels praotende achter de kroje weer naor zien huus, et pattien of. Op een keer kwam Hendrik weeromme van de febriek en hadde hi'j een brief mitkregen en doe mos mem veurlezen wat d'r in ston. Mem las die brief, mar ze zee tegen Hendrik toch mar wat aanders. In de brief ston dat de febriek gien melk meer van Hendrik in ontvangst nemen zol. Mem zee dat Hendrik in et vervolg niet allenig de busse en de zi'je goed schonemaeken mos, mar ok de utters van et koegien. In de zi'je mos ok elke dag een schone watte.

Mem gaf geliek mar een paer watten mit an Hendrik. Een peer daegen laeter brocht Hendrik de melk weer naor de febriek. Mem was slimme benauwd over de afloop daor, veural doe Hendrik wel arg lange vot bleef. Doe die uren laeter et pattien opkwam, bleef mem mar in huus mit de grundel op 'e deure. Hendrik moch heur disse keer niet zien. Ze heurde wel dat hij aanders was, want hij kwam zingende et pattien op. Laeter heurde mem dat hij meer centen veur zien melk beurd hadde as ooit teveuren. Et hadde wel wat langer duurd veurdat ze op 'e febriek de melk in ontvangst nammen. D'r kwammen eerst een peer meensken mit witte jassen an te passe, die daor toestemming veur geven mossen.

Ik heb Hendrik die op 24 juli 1866 in Steggerde geboren is, niet aanders kent as dat et een kluizenaar was. Hij leup altied in een soort broek en kiele, die hij zels maekt hadde van jute maelzakken. En ik daenke dat hij dat spul ok dag en naacht an hadde. Neffens heit hadde hij him de laeste dattig jaor niet meer wusken, zien baord was ok altied lang en klitterig. In jannewaori 1954 wodde Hendrik, zo is me verteld, veur et eerst van zien leven ziek. Hij wol gien dokter en zeker niet naor een ziekenhuus. Mar in et laeste, doe d'r dag en naacht waekt wodde besleut heit tegere mit de breurs van Hendrik om toch mar een dokter in te schaekelen. Op 31 jannewaori kwam de ziekenauto en dat hadde hiel wat haelen om de klinke. Haost een halve dag was d'r neudig om henne en weeromme et pattien of te kommen. Hendrik is diezelde dag in et Antonius ziekenhuus in Sneek wegraekt. De zusters hadden him krek in et bad stopt. Zoveul waeter in ien keer kon zien lichem niet verdregen. Op 4 feberwaori is Hendrik begreuven op et R.K. karkhof in Steggerde. Op et bidprentien vun ik de volgende tekst: Een man is van ons hennegaon van wie de herinnering nog lange deurleven zal. Ofkomstig uut een aarm groot gezin leerde hij van jongsof warkzem en in uterste soberhied deur et leven te gaon, en die gewoonte het hi'j tot et aende toe behullen. Eerlik en rechtschaopen diende hij God, vol liefde veur de netuur waor hi'j as et waore mit vergruuide, de hieltied meer verienzemd as een kluizenaar. Lao'we him niet ienzem aachterlaoten, mar lao'we him gedaenken in oonze gebeden, meer as in oonze verhaelties. Bertus en Klaos besleuten doe kot daorop om een huus bij de karke bouwen te laoten. Ze hadden wel in de gaten

dat as ien van beiden ziek wodden zol in dat husien bij de Lende, dat d'r dan grote perblemen ontstaon gaon zollen. Begin 1955 verhuusden Bertus en Klaos nao heur ni'je woning. Ze hebben d'r niet zoe'n protte wille van had. Bertus die op 11 april 1879 geborenwas, raekte op 8 juli 1956 weg. En Klaos die van 5 jannewaori 1870 was reakte weg op 6juni 1958. En daor tussenin raekte pastoor Lowes, die dat mooie bidprentien van Hendrik opsteld hadde, ok uut de tied. Pastoor Lowes was geboren in Blijham op 22 april 1877 en raekte weg op 20 april 1957.

Ik wol nog even weer terugekommen op de meensken die woond hebben op Steggerdeweg 59, doe ik nog een joongien was. De eersten weren Anne en Griet Kielstra mar wi'j zeden awwe heur achternaeme bruukten, altied Kiele. Mien heit dee niet zo vaeke zaeken mitAnne. Een enkele keer kwam Anne wel es langes en dan zee hi'j, dat hij veur een schoppelik priesien een mooi koegien te koop hadde. Et gong dan om een koegien dat veur oons huus op et kaampien van Anne ston. As heit dan vreug as dat koegien ok inwendige gebreken hadde, dan zee Anne: ik stao veur de gebreken. Now dat was wel dudelik. Et was alliend jammer, dat et besien van alles mekeerde. En Anne nam et koegien ok niet terogge, want hij hadde et goed zegd doe hij veur dat koegien ston. Anne en Griet bin in de biginjaoren vuuftig verhuusd naor Wolvege.

Gerrit Kraak kwam doe mit zien huushoolster Anna op dat spullegien. Gerrit was, geleuf ik, groot boer west an de aandere kaante vanNoordwolde. Hij wol et wat rustiger an doen mit een klein kaampien grond en wat kiepen om huus henne. Ik weet ok nog dat Gerrit een grote herdershond hadde, en daor was ik zuver een bietien benauwd veur. Mar veerder weren Gerrit en Anna hiele aorige meensken. Aliend vun ik dat Gerrit niet vluken moch. Hi'j dee dat in elk praotien, ok in zinnen waor et hielemale niet paste. Zels hadde Gerrit et niet in de gaten, dat hi'j vluukte. Anna dee d'r vanalles an om him van et vluken of te kriegen. Ze dee dat vaeke om niks tegen him te zeggen, allienig mar hadop te tellen as hi'j weer vluukte. Aj' op vesite kwamen, dan heurd'ie Anna zeggen: ienendattig, even laeter: twienendattig. Die telling bleek dan et tal vluken van die dag te wezen, dat Anna zels heurd hadde.

Op een keer kwam d'r een kerel van de verzekering en die docht dat vluken bi'j de gewoonten van et huus heurde en dus gooide hij d'r ok mar een vlukien tegenan. Dat had hi'j niet doen moeten, want Gerrit kwam overaende en zee: now moej' go.... hiel vlogge opsodemieteren. In dit huus wodt go... niet vluukt. En Anna zee: zeuventien, achtien… Wanneer Gerrit wegraekt is en hoe oold hi'j doe was, wee'k eins niet. Ik hebbe gien rouwkaorte of bidprentien vienen kund. Van Anna wee'k wat meer. Die is in 1899 geboren en op 16 november 1978 wegraekt. Anna woonde doe al weer een protte jaoren in et huus vlak an de weg, precies in de bochte, huusnummer 61. Ze is begreuven in Noordwoolde. Mien heit en mem gongen aende maert 1978 naor Huze Lycklama in Wolvege. Heit het d'r mar veertien daegen woond. Op 9april raekte hi'j daor weg. Hi'j was doe goed 76 jaor. Mem raekte precies twaelf jaor laeter weg, naemelik op 9 april 1990. Mem was doe 85 jaor. We kwamen veur et wegraeken riegelmaotig bij mem en dan praotten we over vroeger, over de meensken die woond hebben an de Steggerdeweg en dan mit naeme op de huusnummers 51 t/m 59. Mem zee dan vaeke: Onze Lieve Heer het rare kostgangers op disse wereld zet. En ik zee dan da'k et vremd vun dat hi'j disse kostgangers allemaole bij mekeer zet hadde an et pattien naor de Lende...

Johan van der Horst (zeune van Jannes en Sietske)

Olde Janne…

Iederene luusterde altied andachtig naor Olde Janne, ze was al varre in de neêngtig en ze 'adde alles al mit emeuken. Ze bezat een opmaarkelijke levenswies'eid en ze zee dan: *"Aj good noar 't verleden luuster'n, dan kuj de toekomst veule beter verstoan"*.

De geschiedenis 'er'ealt zich steeds weer, alles wat gebeurd is, komp op zeker moment weer terogge en 'ierbi'j doolde ze disse keer op 'd oorlogen dee overal ter wereld woeden, ze 'adde d'r twi'j mit emeuken. Joa zeker. Twi'j oorlogen, ze preut dan over de zinloos'eid van al dat geweld en dat brocht 'eur disse keer bij een echt gebeurd ver'ael, een ver'ael over een jong maegien. Pas 2 moandn' 'etrouwd toen 'eur man in 1914 noar 't front 'estuurd worde en nog gien 'alf joar leater sneuvelde i'j aargens bi'j Zevenoar. Ze was inmiddels in verwaachting van een kiend, dat zien veader nooit zol kenn'n. Dit kiend greujde op en worde net as zien veader in 1940 een volgnde oorlog in 'estuurd en sneuvelde tiedens een gevecht bi'j de Grebbebaarg. Zo verleur disse aarme vrouwe 'eur man en 'eur enigste kiend. 'k Eb d'r moar ies een gedichien van 'emeuken:

As De Trein De Stad Binn'n Red

As de trein de stad binn'n red
'Eurt ze de fluite dri'j keer goan
't Leek altied al een eenzoam geluud
Moar disse môrn was 't 'd echo van een troan

Ze 'adde 't altied al 'edocht
Nooit zien 'aarte meer 'eurn' kloppen
De trein adde 'eur woare liefde thuus 'ebrocht

As de trein de stad binn'n red
Lop ze schreiend in 't ochtendlicht
Taargend langzoam naor 't olde station
Verfrommeld in eur 'aandn een doodsbericht

As de trein de stad binn'n red
Wordt ze kwoad op volk en vaederlaand
Verzunken in gedachten mit natte oogn'
Aej't ze 'eur ongeboorn' kiend mit zaachte 'aand

As de trein de stad bin' red
Wet ze dat de geschiedenis zich 'ef 'er'aeld.
'Eur verweerd gezichte krimpt inene
'd Oorlog worde weer mit een jong leven uut betaeld

Ze 'adde 't altied al 'edocht
Nooit zien 'aarte meer 'h-eurn' klopm'
De trein had 'eur leste liefde thuus 'ebrocht

Kniggien

Marsman gedichte-wedstried

Juryrepot

Dichtwedstried 'Daenkend an Stellingwarf...'
(orgeniseerd deur Nicolette Hartong)

Anleiding wedstried
Anleiding veur et uutschrieven van de priesvraoge en et inzenden van gedichten is et overbekende gedicht van Hendrik Marsman 'Denkend aan Holland...'
Inzendings mossen veur aende september 2009 binnen wezen, in et Stellingwarfs of in een aandere Nedersaksische tael.
De pries is een toepasselike foto van Stellingwarf anpast an et winnende gedicht (digitaol en in naoder overleg mit de winner).

Seleksie
D'r bin tien gedichten instuurd. Van twie gedichten hewwe nog op tied anpassings binnenkregen. Die anpaste gedichten bin as de definitieve gedichten beschouwd.
Uut disse tien gedichten bin drie hiel verschillende gedichten nomineerd veur et eerste plak. Uutgangspunt hierveur is vanzels et gedicht van Marsman. Uut disse drie is ien gedicht anwezen as et winnende gedicht.

Jury
De jury veur de seleksie van de drie nomineerde gedichten beston uut:
Tuller en Nicolette Hartong.
De jury veur et winnende gedicht uut die drie nomineerde gedichten beston uut:
Karst Berkenbosch, Tuller en Nicolette Hartong.

De 10 inzunnen gedichten
D'r bin tien gedichten instuurd. Vuuf bin in et Sallands schreven, viere bin in et Stellingwarfs. Et gedicht van Meneer Van Diek uut Den Haag is in et Nederlaans schreven. De jury het mit wille et Nederaanse gedicht lezen, mar et gedicht past niet binnen de veurweerden van de wedstried (in et Stellingwarfs of een andere Nedersaksische tael). Datzodoende hewwe negen gedichten die as in de priesvraoge mitdri'jen.

Opvalend is dat et iene uutgangsgedicht van Marsman zo vule verschillende gedichten as respons opleverden. Veur goenend was et een mooie anleiding om heur eigen 'heimwee' an Stellingwarf onder woorden te brengen. Soms bin de beelden nostalgisch, soms persoonlik, schilderachtig.
Soms bin ze hiel vri'j en was et uutgangsgedicht meer et zettien om es over Stellingwarf te schrieven, soms ok wodde et Marsmangedicht haost woordelik volgd. In alle tien gevallen kuj' genieten van hoe as de dichter 'Daenkend an Stellingwarf...' veur him zels invuld het, hoe verrassend et iene en et aandere is. Ze bin et alle tiene weerd publiseerd te wodden (in An de Liende bi'jgelieks).

De niet-nomineerde gedichten, kot
Jan Mateboer hadde zien gedicht al inzunnen veurdat bi'j goenend An de Liene mit de priesvraoge d'rin over de heerd kwam. De bruukte beeldspraok deur zien gedicht henne vaalt positief op. Het geft oons een idyllisch, kleurriek en zintugelik plaetien. Jan hoolt van Stellingwarf.
Kniggiens gedicht het wat van een singesong, et het haost een refrein: Langelille, Schoterziel, mien Cecille en vice versa. Ie kun et haost zo zingen. Et is een persoonlik mar ok lochtig gedicht, hiel zintugelik en lettelik bloemriek. Lichtkaans wat veur een echt lied?
Meneer Van Diek het in et Nederlaans dicht. Daordeur vaalt hi'j buten de prizen. Hi'j het 'Sehnsucht' (op zien Duuts) naor zien thuuslaand en et gedicht is ondaanks dat grappig om te lezen.
P. Nakkien is bliede dat hi'j terogge is in Stienwiek en in et Stellingwarfse en dat bliekt wel uut zien gedicht waor hi'j dit laand bezingt. Zien gedicht het een mederne wending an et aende, mit et ritme het hi'j et d'r niet slecht vanof brocht, d'r bin wat lege woorden bruukt.
'Believe' het et riem gaondeweg veren laoten, nao de helte is et hielemaol vot. Ok mit et ritme kwam hi'j d'r niet overal goed uut. Believe geft een ode an Stellingwarf mit een wat 'oostelike' kleur, ok bruukt hi'j hier en daor mooie woorden en schildert hi'j beeldend en zintuuglik.
Waegenmaker het him niet stoord an et oorsponkelike riem en et gedicht vri'j inkleurd. Hi'j het gebruuk maekt van een aander soort riem (aa, bb, cc, dd, ...) dat hoe dan ok et gedicht daordeur een zeer lochtig karakter geft en een hiel aander ritme as et origineel; hiermit is et 'poëtische' van et uutgaangsgedicht hier minder anwezend. An et aende het hi'j oons ok nog een motto mitgeven. Al mit al een echte Stellingwarver mit een waarm hatte veur zien laand.
Walgvoegel het et uutgangsgedicht woordelik omzet in et Stellingwarfs. Op zich een geweldige prestaosie en d'r bin mooie, eigen woorden en beelden veur terogge zet! Daormit is dan wel ok et ritme minder uut 'e varve kommen en et riem is zo goed as niet meer te vienen. Wel wet hi'j him toch evengoed van alliteraosie en klinkerriem te bedienen.

De nomineerde gedichten
De drie nomineerde gedichten bin van:
Giele van de Kaampe
Aart Keijzer
Jan Bakker
Alle drie nomineerde gedichten bin hiel verschillend van beeld, karakter en riem. Ze oonderscheiden heur van de aandere gedichten deurdat ze een mooi, serieus beeld geven van Stellingwarf, zoas et uutgangsgedicht van Marsman dat ok is en daordeur een grotere en tiedlozer weerde kregen het veur Hollaanders/Stellingwarvers as algemien gevuul van heur laand. Daornaost bin ze vanuut ritme en riem as gedicht beter lokt as aandere, ze lopen beter en meer uut heur zels.
Et gedicht van **Giele van de Kaampe** is hiel beeldend schreven, haost een dromerig schilderi'j maekt hi'j d'r van in et begin en ie kun et zo veur jow zien, de natte kaante van Stellingwarf, Rottige Meente, de Scheene of argens in de Weerribben, een stark beeld. In de midden wodt dit beeld nog es flink andikt, mit haost superlatieven invuld. An et aende zit d'r een verrassende wending naor et gevuul van de schriever. Daornaost zit d'r alliteraosie in en klinkerriem. Et ritme en riem is niet overal lokt en daoromme lopt et niet hielemaol vlotties. Giele bruukt in zien gedicht zaeken of woorden die veur sommigen lichtkaans wat muuiliker mit 'Daenkend an Stellingwarf...' te verbienen binnen (duuzend fragma's, gold brocaot).

Et gedicht van **Aart Keijzer** is as gedicht et best 'lopende' van alle inzunnen gedichten. As vanzels liekt et zo uut 'e penne te vloeien en zo lees ie et ok. Hi'j zet een ienvooldig en stark beeld daele. Et is daornaost wel een hiel persoonlik verhael. Veur Aart is dit Stellingwarf as hi'j d'r an daenkt, mar dat zal zeker niet veur iederiene zo wezen. An et aende is d'r een wending waor as de lezer d'r zels een uutleg an geven kan. Aart het de priesvraog vri'j invuld.
Jan Bakker liekt eins et meerst et uutgangsgedicht te volgen as opzet: eerst et waeter, de revieren, kleurrieke beelden en beschrieving van et laandschop. Hi'j het hier en daor verrassende beeldspraok bruukt. In et laeste kouplet het hi'j gien wending anbrocht, et gaot in dezelde toon deur as d'r veur. Et ritme is niet hielemaol lokt. Jan schildert oons een haost idyllisch plaetien van Stellingwarf, waorbi'j hi'j grappig genog nog inienend verrassend de meensken en de streektael van Stellingwarf an et aende opvoert.

Et Winnend gedicht
Dit is et gedicht van Jan Bakker
De jury het et d'r zuver muuilik mit had, veural omreden de nomineerde gedichten zo verschillend binnen en alle drieje bin ze op ien of aandere meniere de winner. Al mit al het hierbi'j de deurslag geven dat et gedicht van Jan Bakker wel et beste ansluut bi'j et karakter van Stellingwarf en Stelingwarvers zels: nargens te vule of te weinig van, nargens te 'te', eins best bescheiden.
Daornaost wodde et belangriek vunnen dat de meerste Stellingwarvers heur Stellingwarver laand herkennen mossen kunnen in et gedicht, krekt zoas dat bi'j et uutgangsgedicht is veur Hollaand en Hollaanders. De jury is van miening dat disse zaeken, van de drie nomineerde gedichten, et beste uut 'e varve kommen in et gedicht van Jan Bakker.

Naowoord van de redaktie van An de liende…

Wi'j bedaanken Nicolette Hartong veur dit geweldig mooie initiatief en de professionele uutwarking van et gehiel. Zoks zollen meer meensken es doen moeten en daorveur stellen we dan ok graeg ruumte in dit blad beschikber.
Wi'j bedaanken ok de voltallige jury (Karst, Tuller en Nicolette) veur zien wark en geleuven graeg dat zoks niet zo ienvooldig is - as dat et wel es liekt -.
Vanzels bedaanken wi'j ok alle instuurders van de gedichten. Zonder heur inzet gien wedstried, gien uutslag, gien promosie veur et Stellingwarfs.
Van eerder wark van Nicolette wee'we dat de pries - et winnende gedicht op een kaemerbriede aachtergrondfoto - dik veur mekeer komt en zullen daor graeg nog es een ofdrokkien van plaetsen, tegen de tied dat die klaor is.
Allemaole nog es: daank, daank, daank…

We kieken niet op een bladziede meer of minder en drokken dan ok wat graeg alle tiene de gedichten hieronder of. Eerst et origineel van Hendrik Marsman nog es, dan et winnende gedicht van Jan Bakker, de beide aandere genomineerden en bi'j slot van zaeke de zeuven die et dan weliswaor krek niet haeld hebben mar zoas de jury et al zee: goed genoeg om te publiseren. Die laesten staon niet in een bepaolde volgodder…

PS: Veurbeeld van een gedicht op een aachtergrondfoto van Nicolette:
http://www.nicolettehartong.nl/item-x.php?itemId=59110

Origineel van **Hendrik Marsman**

Denkend aan Holland…

Denkend aan Holland
zie ik breede rivieren
traag door oneindig
laagland gaan,
rijen ondenkbaar
ijle populieren
als hooge pluimen
aan den einder staan;

en in de geweldige
ruimte verzonken
de boerderijen
verspreid door het land,
boomgroepen, dorpen,
geknotte torens,
kerken en olmen
in een grootsch verband.

de lucht hangt er laag
en de zon wordt er langzaam
in grijze veelkleurige
dampen gesmoord,
en in alle gewesten
wordt de stem van het water
met zijn eeuwige rampen
gevreesd en gehoord.

Hendrik Marsman, 1936
(Gedicht van de eeuw)

Winnend gedicht van **Jan Bakker**

Daenkend an Stellingwarf…

Daenkend an Stellingwarf
zie ’k de Lende en de Kuunder
staorigan deur ’t koeliezen
laandschop gaon,
boswallegies
vruchtbere akkers omzeumen;
zwat bont vee in de
grune kaampen staon;

as kralen an een ketten
de dörpen, tussen
bomen verscheulen,
liggen in ’t laand;
vaorten en broggen,
boties in de sluus,
pingoos en petten,
et Aekinger zaand;

de locht is d’r schone
en bi’j de haast varft de zunne
et gruun van de bomen
in goolden kleuren;
et volk is d’r vundelik
en in disse kontreinen
kuj’ de Stellingwarver tael
praoten en heuren.

Jan Bakker, Makkinge

De beide aandere genomineerden:

Aart keijzer

Deinkend an Stellingwaarf…

Deinkend an Stellingwaarf
zie ik fietsende meinsen
veurover ‘ebeung’
en pal teung’ de wiend.
Ik ‘eur ze hartgrondig
’t rotweer verweinsen
moar d’r is d’r ook ene
dee te lachen skient.
Ze bin’ mit een groepien
dat ‘oast alle daeng’
al fietsend noar skole
d’elementen trotseert.
Ik zie ze zo veur mi’j,
mien medeskolieren:
Sent, Remco, Hendrika
en nog veule meer.
Moar Nico is weg
om onduud’lijke reden;
vervaegd is het beeld
dat ik van ‘om had.
En een vaege onrust
maekt zich van mi’j meester,
moar ik wuif ’t weg;
‘k wil neet deinken an dat.

Aart Keizer

Giele van de Kaampe

Deinkend an Stellingwaarf…

Deinkend an Stellingwaarf zie ik
bemoste reeten daeken,
een ‘olde willige dee over ’t waeter ‘elt
Zwiegend lover kek wat dromerig
over vars geploegde akkers en ’t maegdelijke veld
Dan zie ik mi’j oneindig zwaarven
deur dit onbegrensde laand
Mien vermeuide oông koom’ tot leem’
mit duuzend fragma’s op mien vlies
Begeesterend en mit gold brocaot deurweem’
En as een lange dag dan fier verstaarft
zich baedend in et aomdrood
Dan reis ik weer mit teêngzin deur
en vraoge mi’j vertwiefelt of
wie bin ik zonder ‘eur?

Giele van de Kaampe

Buten mededinging *(vanwege de tael)*
Meneer van Diek

Denkend aan Stellingwerf…

Denkend aan Stellingwerf dan zie ik het verleden
Waarin ik moest blijven in ’t gehucht
‘k Ben toch gegaan jij bent gebleven.
Jij berustte in je lot, ik ging voor frisse lucht.

Er gaat geen dag voorbij in mijn gekluisterd leven,
dat ik steeds denk wat wil ik graag terug.
Op mijn netvlies zie ik ons weer samen
wandelend bij de sluis van ons Echtenerbrug

Vele jaren zijn inmiddels weggegleden.
Teruggaan gaat niet meer al wil ik ’t nog zo graag.
‘k Heb een vrouw, en een hok vol kinderen
En we wonen met z’n allen in Den Haag.

Meneer van Diek

Daenkende an Stellingwarf
zie ik de Lende en Kuunder
kalmpies deur et lege van
veen- en zaandgrond gaon,
riegels ongeleuflik
hoge klaeterjaegers
as onbedochte coulissen
op hoge zaandroggen staon;
en hier en daor an
een zaandpattien bewoond
aachter wallegies verscheulen
de boerderi'jgies,
bossies en dörpies,
voersilo's van boerties
en stompe karketorens
as heugenschop veur laeter,
de zunne schient daor
en een blauwe locht gaot
gewillig saemen mit de dieze
die omvaemt de grune greide,
en warkelik overal
vuul ie je thuus aj'
et klaeterende waeter van
de Lende en Kuunder heuren

Believe

Daenkend an Stellingwarf
zie 'k Lenderedoerwaeter
lamlendig deur iewig
paezige kraggen gaon,
riegels ondaenkber
staotige boswallen
as hoge ploemen
an de kimme staon;
en in de luusterrieke
ruumte wegzakkende
de boerkeri'jen
her en der deur et laand
een tal bomen, dörpen,
torens mit de kop d'r of,
karken en ekkelbomen
in een staotige verholing.
de locht hangt d'r lege
en de zunne wodt d'r staorigan
in grieze, grauwe en grune
daampen drosseld,
en in alle uutaenden
wodt de stem van et
Lenderedoerwaeter
mit zien iewige giesel
vreesd en heurd.

Walgvoegel

Deinkend an Stellingwaarf zie'k allerlei kleuren.
Greune weiden weerspiegelen zich in 'd 'orizon.
Ingeteugen skoon'eid soms onzichtbaor,
as in een nog ongeöpend medaillon

Ruug geplaante dorpies dee ni'jskierig maeken.
verskeulen in de geur van de zunnedauw.
'Aostige wolken spoedend naor oneindig'eid.
Opgeteugen luchten in 't azure blauw.

Een wies en vredig lint 'omkleed in zulver,
aeit zachies de boorden van glinsterend satien.

Waeterlelies lachen, en 't reet boegt zich devoot
en lot zien liefde veur dit laand respectvol zien

Jan Mateboer

Deinkend an Stellingwaarf zie ik de Tjonger
tussen Langelille en Schoterziel.
En 'ier in de luwte van de diek
beminde ik een lieve maegd genaemd Cecile.

Oông as waeterlelies, lippen smaekend naor kamille.
En intens geurend naor wilde cichori'j.
'd Akkerwiende en de klaover waar'n getuuge
van waore liefde al weer zo lange veurbi'j.

Elke môrn deink ik steevast bi'j 't ontwaeken
an dee lenteliefde mit mien Cecile.
En ook an 't plekkien in de leite van de Tjonger
tussen Langelille en Schoterziel.

Kniggien

Dènkend an Stellingwaarf zie 'k een prachtig riviertien
slingerend deur de weilaanden goan,
meutes ondenkboar h'apaetische koeien
as staandbeelden 'oaste in 't gruslaand stoan.
En in 't machtige waeter 'ezunken
wat olde booties verspreid langs de kaant,
de punte noar boôm', ge'eel willekeurig
mit de veur- dan wel mit d'achterkaant.
Ik fietse d'r langes op 't pad bi'j de Liende,
de stilte wordt soms deur wat gepeddel verstoord
en vanuut 't westen wordt onan'ekondigd
disse vredige rust deur stroaljaegers vermoord.

Nakkien P. (terogge in Steenwiek)

Daenkend an Stellingwarf
grond waorop oons huus en arf
mit de Kuunder en de Lende
die 'k al van jongs of kende,
kronkelend deur 't lege laand
els en wilgen an de kaant
de Scheene ligt d'r tussen beiden
sloot, boswal om 't laand te scheiden
van de buren, et vee te keren
die et altied weer perberen.
een stee mit klaeters d'r ommehenne
die ik as peppels ok nog kenne
ligboxestallen bi'j een plaese
een inkelde kiewiet en een haeze
pettens, rietlaand mit heur kruden
die oons altied weer beduden
wat 'n wark hier daon is deur oons oolden
laoten wi'j dat zo beholen
ok de vaorten en de wieden
die oons zoe'n vertier seins bieden
as de zunne hier gaot schienen
grieze daampen gaon verdwienen
Stellingwarf… dan dot wel blieken
wie hier woont, zal niet gauw wieken.

De waegenmaeker

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut
et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

beloken = beloken, in: beloken Paosen
belusten = belusten, benieuwen
bemaeken = nalaten als erfenis, hetz. als vermaeken: iene wat bemaeken
bementeneren = beredderen, doen verlopen
bemoezen = dom, onhandig, op een onduidelijke manier bezig zijn

Verrinneweren…

verhenneweren, verrenneweren, verenneweren, in ieder geval aj' dat woord bruken willen om uut te drokken dat d'r wat in de vernieling hulpen is, hoe schrief ie dat dan? As je as eerste et woord verrenneweren veur de geest komt dan staot daor in oons prachtige woordeboek zie: verinneweren. Mar daor kuj' lange omme zuken want dat verinneweren (mit iene 'r') zuj' niet vienen. Verrinneweren (in de vernieling helpen) schrieven we toch warkelik mit twie 'r'-en.

Gebiedende wieze...

Een bekende uutspraoke - in verschillende variaosies - in de Biebel is: "Wees vruchtbaar en word talrijk." De gebiedende wieze op disse meniere bruukt komt in et Stellingwarfs (haost) niet veur. We hebben de keuze om daor "Wees vruchtber en wor talriek." of "Wees vruchtber en wodde talriek.", of zoks van te maeken. Nog even los van dat 'talriek' moe'we et hebben over 'wor' of 'wodde'. Van H.J. Bergveld is bekend dat die vaeks et liefste 'wor' bruukte. Bergveld bruukte ok liever 'har' veur 'had' of 'hadde': Een heit har twie zeunen." uut et verhael van de verleuren zeune.

Nog wat dat opvaalt in et verhael van die 'Verleuren zeune' is disse riegel uut de tekst van Bergveld: *"...waor ie ommeraek in 't geld ommesleug en et verdee in een leven van overdaod."* Disse zelde riegel is in oons prachtige Woordeboek overneumen is as:
"... waor hi'j ommeraek in 't geld ommesleug en et verdee in een leven van overdaod."
Et 'ie' (ok wel: i'j) is deur de redakteur van et Woordeboek (HB) an de veurkeur van vandaege-de-dag anpast. Onder de tekst van de 'Verleuren zeune' van Bergveld op de webstee van et Meertens instituut wodt liekwels schreven:
"... nadat dr. H. Bloemhoff van wie ik de tekst ontving, mij gezegd had dat een hedendaagse vertaling in het Stellingwerfs niet zou afwijken van die van Bergveld."

Wi'j plaetsen et mar onder et koppien: 'esthetische toleraansie' (schoonhiedsofwieking)...

http://www.meertens.knaw.nl/books/winkler/stellingwerven.html

Rilke (22)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskiend in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbi'j Montreux in Zwitserlaand.
Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Der Dichter

Du entfernst dich von mir, du Stunde.
Wunden schlägt mir dein Flügelschlag.
Allein: was soll ich mit meinem Munde?
mit meiner Nacht? mit meiner Tag?
Ich habe keine Geliebte, kein Haus,
keine Stelle auf der ich lebe.
Alle Dinge, an die ich mich gebe,
werden reich und geben mich aus.

De dichter

Ie gaon weg van mi'j, ie ure.
Je vleugelslag lat mi'j mit groeten aachter.
Alliend, wat moe'k mit mien woorden?
mit mien naacht? mit mien daegen?
Ik hebbe gien geliefde, gien huus,
gien plak waor ik op leef.
Alle dingen waor ik mi'j an geve,
Wodden riek en laoten mi'j et niks.

De Stellingwarver Biebel

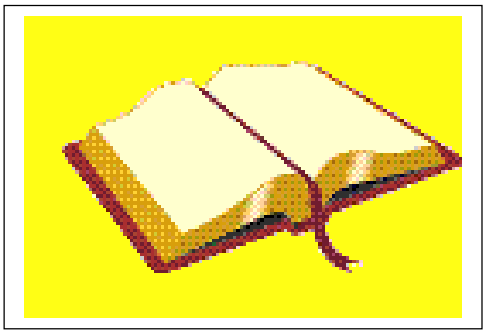

Op et scharp…

Ja, et gaot d'r now bi'j de alderlaeste kontrole wel es scharp an toe. We kregen een opmarking over oonze 'döskvloer' en 'dele' in 1 Keunings 22:10
"Soms gebruiken jullie 'dorsvloer' maar dat is hier dus echt fout vertaald, 'döskvak' o.i.d. is beter; uitzoeken maar NBV bedoelt mogelijk een gezamenlijk deel bij de stadspoort waarop een ieder graan kan dorsen; ook de weduwen en wezen zonder eigen grondgebied maar met het recht graan te verzamelen (korenlezen), dat de maaiers achter moesten laten."
Als mijn verhaal/uitleg/vermoeden juist is dan is dit een mooi voorbeeld van lezen naar context en conceptualiteit.

Jammer, je verhaal klopt volgens ons niet (helemaal). Ook jammer trouwens dat Bloemhoff in zijn 'momentopname' van het maken van het prachtige Stellingwerfse Woordeboek met het woord 'dele' niet verder komt dan: 1. Lemen vloer in de schuur van een boerderij (ook als dorsdeel gebruikt)…

Kijk voor de etymologie van dit soort oude woorden en gebruiken liever in de Duitse Grimm..: Dreschtenne, f. wie dreschboden, dreschdiele, ein festgestampfter platz in einer scheuer oder im freien, das getreide darauf zu dreschen, niederd. droske, niederl. dorschvloer, dorschdeel, ags. þerscelflor, engl. thrashing-floor, dän. tärskelo. für catholisch durchausz mitten im schiff und dreschdennen geduldet werden Johannes Nas, Der warnungsengel (Engelstatt 1588) 121. die dreschtenne stiesz an die küche Stillings, Jugend 2, 45.

Oké, oké we maken er een 'döskplak' van…

Ricinusboom, wonderboom of tekeboom...

In Jona 4 wordt beschreven dat een wonderboom in één dag opgroeit, tot vreugde van de profeet, en daarna weer verwelkt. Deze boom groeide door een wonder van God, doch het is toeval dat de boom in het Nederlands 'wonderboom' heet.

Mar ja, hoe dan wel..? Meraokelboom..?

Biebelvertaelen, beginne d'r mar niet an…

f&p

Stelling van de maond

Geleuven doej' niet mit je verstaand

(n.a.v. et scheppen of scheiden -'bara'- van hemel en eerde; hooglerer Ellen van Wolde)

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j aanders wat An de liende hangen…? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorighied mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruuk van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglieks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarighied is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebrukelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen… Een betien reklame, bi'jglieks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet alliend een adverteensieblad wodden.
(*) Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uutgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *